τεύχος 6, Μάης 2007

ΤΑ ΚΟΥΡΕΛΙΑ

σας μίσησα από παιδί...

Μοιράζεται χέρι με χέρι,
με καμία απολύτως οικονομική συνδιαλλαγή
και ουδεμία σχέση με μαγαζιά.
Τ.Θ.50082 Τ.Κ.54013 Θεσσαλονίκη

ΟΥΤΕ ΔΕΚΑΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΟΥ ΑΦΕΝΤΙΚΟ!

«Αργία μήτηρ πάσης κακίας»,
«Η δουλειά κάνει τους άντρες»,
«Εργασία και χαρά»,
«Η εργασία απελευθερώνει» *(επιγραφή στην είσοδο του άουσβιτς).*

Η δουλειά δεν είναι χαρά ούτε δικαίωμα. Είναι κατάρα κι εκβιασμός. Η ευχή «άντε και καλή δουλειά» πρέπει ν' αλλάξει σε «άντε και καλό κουράγιο» ή όπως ήδη κάποιοι-ες εύχονται «σιδεροκέφαλος-η»(για να αντέχεις τα χτυπήματα).

Μισώντας τα λεπτά της δουλειάς για τον χαμένο χρόνο που είσαι αναγκασμένος να ξοδεύεις εκεί μέσα ή έξω (ανάλογα), κοιτάζοντας τους δείκτες του ρολογιού περιμένοντας να τελειώσει το ωράριο, μισείς την ίδια σου τη ζωή. Η μάνα μου μου 'λεγε ότι «οι στιγμές που περνάνε δε γυρνάνε πίσω» και αυτή η εκτίμηση του χρόνου ερχόταν σ' αντίθεση με το μίσος των λεπτών στη δουλειά. Ρολόι στο σχολείο, ρολόι στη δουλειά, ο χρόνος καθορίζει τις αξίες της ζωής και η αγάπη για την αλήθεια και την ελευθερία τα ιδανικά. Παραχωρούμε εκβιαστικά το σώμα και το χρόνο μας στις απαιτήσεις του κάθε αφεντικού. Αυτή η εκπόρνευση μας κλέβει το χρόνο και τη διάθεση, αφήνοντάς μας ανεκπλήρωτα όνειρα κι επιθυμίες. Στην κόλαση του εργασιακού καθεστώτος, οι απουσίες του χθες γίναν κατεστημένο του σήμερα. Η δουλειά για τους φτωχούς είναι ο πόλεμος του παραλόγου. Είναι το σύγχρονο σκλαβοπάζαρο του οικονομικού πολιτισμού. Ο εξαναγκασμός στη δουλειά είναι η πηγή της ταξικής συνείδησης.

Γεννήθηκα φτωχός, από φτωχούς γονείς. Ο πατέρας μου πέθανε όταν ήμουν 14 χρ., χωρίς ν' αφήσει τίποτα πίσω του, ούτε καν ένα μικρό διαμέρισμα, παρά μόνο αναμνήσεις και φωτογραφίες. Τα οικονομικά δυσκόλεψαν ακόμα πιο πολύ. Κρέας, τυρί, ελαιόλαδο και μέλι αποτελούσαν έκπληξη στο σπίτι. Μετά από 1 χρόνο παράτησα την 3η γυμνασίου χωρίς να πάρω το απολυτήριο και στη συνέχεια πήρα Ι5 απ' το στρατό χωρίς κανέναν ενδοιασμό. Τα χρόνια αυτά μου άρεζε η τεμπελιά και μ' έλκυε η αλητεία στους δρόμους, η καθημερινή διαδρομή εκεί έξω με ολόκληρες τις νύχτες δικές μου, χωρίς κανέναν πάνω απ' το κεφάλι μου, να γνωρίζω καινούριους ανθρώπους που είχαν κι αυτοί τις δικές τους ιστορίες να μου πουν. Η αδιαφορία για όλα τα τινά της κοινωνίας, ήταν η απάντηση στους έτοιμους θεσμούς που είχα βρει να με περιμένουν στην εφηβεία μου. Η ένταξη και η συμμετοχή σ' αυτό το εργοστάσιο παραγωγής συνειδήσεων που σου πρόσφερε ευκαιρίες καριέρας μ' άφηνε ασυγκίνητο.

Δεν επέλεξα εγώ αυτούς τους εγκληματικούς όρους διαβίωσης, όπως δεν επέλεξα τους καθηγητές, τους συγγενείς και τους συναδέλφους μου. Αλλά ναι, έχω επιλέξει τα πιστεύω, τους φίλους, τις ερωμένες και το είδος της ελευθερίας μου. Στο κάτω – κάτω ο όρος «αληταράς» δηλώνει μια αντίθεση, αδιαφορία, ειρωνεία ή πρόκληση όλων των θεσμικών αξιών αυτής της κοινωνίας που προωθεί την υποταγή και τη ρουφιανιά.

Οικονομικά την έβγαζα απ' την τράκα και τις ξήγες της παρέας. Ορισμένοι φίλοι μου που ήτανε πιο επιθετικοί στις διεκδικήσεις τους κάνανε μπούκες, αφήνανε πιστόλι σε ταβέρνες κι εκμεταλλεύονταν τις γνωριμίες και τις φιλοξενίες ανυποψίαστων αστών. Ξεκίνησα να δουλεύω χωρίς να μ' ενδιαφέρει να μείνω σε κάποια δουλειά για μεγάλο χρονικό διάστημα και χωρίς διάθεση να απομνημονεύσω τους κανόνες της όποιας δουλειάς. Με αποτέλεσμα να μην έχω αποκτήσει ειδικότητα σε κάτι και να μην μπορώ να περνάω εύκολα στις συνεντεύξεις που απαιτούσαν τ' αφεντικά. Στα χρόνια που ήρθανε πέρασα από 15 δουλειές, άλλες εύκολες, άλλες δύσκολες, που μου προσφέρανε διαφορετικές εμπειρίες και σχέσεις, γνωρίζοντάς μου καινούριους φίλους ή ρουφιάνους.

Ορισμένες φορές γυρνούσα τόσο κουρασμένος σπίτι που δεν είχα διάθεση ούτε καν για έρωτα. Έκανα ένα μπάνιο και μ' έπαιρνε ο ύπνος μπροστά στη χαμηλωμένη τηλεόραση μέσα στο σκοτεινό δωμάτιο. Όταν αυτό γινότανε καλοκαίρι που είχα την μπαλκονόπορτα ανοιχτή, ο ύπνος συνοδευότανε απ' τους διάφορους ήχους της πλατείας που φτάνανε μέχρι πάνω στο δωμάτιό μου. Γκάζια μηχανής να κάνουν τα τζάμια της μπαλκονόπορτας να τρίζουν και τους συναγερμούς των αυτοκινήτων να χτυπάνε, μεθυσμένες παρέες να τραγουδάνε φάλτσα μελωδίες, αυτοκίνητα που χαρίζουν τις μουσικές προτιμήσεις των οδηγών τους, η πόρνη που μαλώνει με τον πελάτη της, τσαμπουκάδες σκύλων και παρεξηγήσεις γατιών, το νευρικό κλείσιμο των παντζουριών και το γλυκό κελάρυσμα του σιντριβανιού. Το μεταμεσονύκτιο πανηγύρι συνεχίζονταν κανονικά εκεί έξω, χωρίς κανείς απ' τους πρωταγωνιστές του ν' αναρωτιέται για την απουσία μου.

Κι έπειτα έρχονταν οι κυριακές. Αυτή τη μέρα τη σιχαινόμουνα από τότε που πήγαινα δημοτικό. Εξαφανίζονταν όλοι λες και τους είχαν απαγάγει εξωγήινοι. Έχεις παρατηρήσει ότι όλες οι κυριακές είναι ίδιες μεταξύ τους; Ή θα πρέπει να διαβάσεις τα μαθήματά σου ή να ξεκουράσεις το κορμί σου. Αυτές τις θλιβερές κυριακές λοιπόν την ησυχία των γειτονιών έσπαγε η μίζερη αναμετάδοση των ποδοσφαιρικών αγώνων απ' το κρατικό ραδιόφωνο. Όλα τα καφενεία και οι άνθρωποι ήταν συντονισμένοι σ' αυτή τη μαλακισμένη συχνότητα, λες και περίμεναν ν' ακούσουν τ' όνομά τους. Περίπτερα – ταξί – λεωφορεία – σπίτια – πλατείες. Αυτή η συγκίνηση για τ' αποτέλεσμα που είχε γίνει πάθος και εθισμός, μονοπωλούσε το

ενδιαφέρον του κόσμου μαζί με το τάβλι. Όταν κλείνανε τα ραδιόφωνα ο ήχος απ' τα πούλια του τάβλι ερχόταν να διαδεχθεί το παραλήρημα του ποδοσφαίρου, προσπαθώντας να μεταφέρουνε την αντιπαλότητα του γηπέδου στο τραπέζι τους. Από τότε σιχαίνομαι το ποδόσφαιρο, το τάβλι και τις κυριακές.

Ορισμένες φορές απολάμβανα την ανεργία μου σαν την απόλυτη ελευθερία απ' τα δεινά αυτής της αναξιοκρατικής κοινωνίας. Είχα όλο το χρόνο δικό μου να τον ξοδέψω όπως εγώ ήθελα. Τα συναισθήματά μου ήταν σαν ν' απολάμβανα ένα διάλειμμα ειρήνης στον καθημερινό πόλεμο της εργασίας.

-Θ' αλητεύσω παρέα με τους σκύλους και θα ξυπνήσω τα αισθήματά μου με τη βοήθεια της μουσικής!

Μετά την απόλυση πήγαινα βόλτα στην παραλία για να χαζέψω τους γλάρους, που χειμώνα καλοκαίρι είναι εκεί. Μ' άρεζε η αίσθηση ελευθερίας που ένοιωθα να συνοδεύεται απ' το πέταγμα και τη φωνή των γλάρων. Παρομοίαζα τη δική μου ξενοιασιά με το άνοιγμα των φτερών τους. Χάζευα με τις ώρες την απέραντη θάλασσα, χωρίς να βρίσκουν εμπόδιο τα μάτια μου πουθενά, μόνο σε κάποιο καράβι που έμπαινε ή έβγαινε απ' το λιμάνι που και που.

Η αφραγκία όμως περιορίζει την εκπλήρωση ορισμένων επιθυμιών. Κι ως συνήθως, στην περίπτωση της ανεργίας δεν υπήρχε σάλιο. Για ταμείο ανεργίας ούτε λόγος μια και τα μπάσταρδα αφεντικά δεν κάναν καν πρόσληψη, σαν να μην υπήρξες ποτέ στην βρωμοεπιχείρησή τους. Η ασφάλειά μου ήταν στην πρόνοια. Κι όσο για κλέφτης, ήμουν πολύ δειλός για να γίνω. Οπότε ο κύκλος οδηγούσε πάλι στην αναζήτηση εργασίας. Ή μέσω εφημερίδας ή μέσω γνωστών. Μέσω εφημερίδας μόνο αν είσαι διατεθειμένος να ρίξεις τις απαιτήσεις σου, μπορείς να βρεις δουλειά και μέσω γνωστών παίρνεις το ρίσκο ότι πιθανόν να κόψετε τις καλημέρες αργότερα. Όσο μικρότερη είναι η πόλη και μεγαλώνει η ηλικία σου τόσο στενεύουν και τα περιθώρια επιλογής αυτού που ψάχνεις. Ήτανε φορές που χρειαζότανε να μαλώσω με τον εαυτό μου για να καταφέρω να με οδηγήσω στην πόρτα του μαγαζιού που έπρεπε. Βάζοντας σαν

επιχείρημα το «πάνε δες κι αν δε γουστάρεις φύγε» ή «μάζεψε μερικά φράγκα και κάντηνα μωρέ». Γνωρίζοντας κατά βάθος, όμως, ότι αργά ή γρήγορα θα ‘χω την ανάγκη από χρήματα πάλι. Με τα χρόνια συνειδητοποίησα ότι θα πρέπει να δουλεύω για όλη μου τη ζωή, μέχρι να πεθάνω. Είναι αυτό που λένε: - είναι μακριά η στεριά; σκάσε και κολύμπα! – Κι αυτό ήτανε ένα απ' τα τρία πράγματα που με κάνανε να καταλάβω ότι μεγάλωσα. Τ' άλλα δύο ήτανε το “ροζάκι” στο κεφάλι μου και οι θάνατοι του strummer και των ramones. Αυτός ο κύκλος μας έχει κάνει ανήθικους και ανέραστους σκλάβους χωρίς μνήμη. Η ημέρα πληρωμής είναι πάντα μέρα χαράς, λες και η ανταμοιβή για την εκδούλευσή μας είναι το νόημα της ζωής.

Και οι ώρες να γίνονται μέρες και οι μέρες χρόνια και τα χρόνια να γίνονται μια ολόκληρη ζωή. Η δουλειά είναι η εκπόρνευση του χρόνου και της ζωής μας!

I FOUGHT THE LAW...

Η βία που προκαλείται από μεμονωμένους πυρήνες ή από εξαγριωμένες μάζες ως πράξη αντεκδίκησης χαρακτηρίζεται από το κράτος ως παράνομη. Η βία που χρησιμοποιεί το κράτος για την επιβολή της δημόσιας τάξης και στοχεύει στην καταστολή των καταστάσεων που θέτουν τη χώρα σε κίνδυνο θεωρείται αναγκαία και νόμιμη. Η παράνομη βία από οπουδήποτε κι αν προέρχεται παρουσιάζεται ως η πλέον αντικοινωνική αντίδραση που πρέπει να απορρίπτεται ως πράξη και να καταδικάζεται προς αποφυγή επανάληψής της. Χρησιμοποιώντας ως επιχείρημα τη διαφύλαξη μιας ιδανικής κοινωνίας που όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι, με ίδια δικαιώματα και ίδιες δυνατότητες για μια αξιοσέβαστη ζωή. Με ρόλους ισότιμα μοιρασμένους από τους δημοκρατικά εκλεγμένους εντολείς που αποφασίζουν για τον τρόπο τέλεσης των δικαιωμάτων όλων των υπηκόων.

Η φτώχεια, η ανισότητα, ο πόνος, η στέρηση και η βία αφήνεται να εμφανιστούν μόνο ως διαλείμματα στην εκ του ασφαλούς τηλεθέαση, για να μας υπενθυμίσει την γεμάτη προτερήματα και άνετη θέση μας του στυλ: «ευτυχώς που εμείς είμαστε μια χαρά και δες σε τι μιζέρια που ζουν οι άλλοι, τι ωραίες επιλογές που έχουμε κάνει». Αλλά και για να μας τρομοκρατήσει, κάνοντάς μας έτσι να πιστεύουμε στην αναγκαιότητα του «σωτήρα-θεσμού» κράτους, παρουσιάζοντας τις εκλογές σαν την μόνη δυνατότητα γι' αλλαγή, καθιστώντας μας έτσι ως άβουλους κι ακίνδυνους υπηκόους.

Η παρανομία, όσο κυνηγήθηκε άλλο τόσο χρησιμοποιήθηκε και από την ίδια την έννομη τάξη (παρακρατικές οργανώσεις υπό τον έλεγχο και την κάλυψη της ασφάλειας), μιας κι οι νόμοι είναι φτιαγμένοι για να προστατέψουν τα συμφέροντα των κεφαλαιοκρατών, οι οποίοι είναι αυτοί που δημιουργούν και τις ανάλογες συνθήκες διακυβέρνησης ανάλογα με το τι επιβάλλει κάθε εποχή. Επίσης, η σχέση της μαφίας με την εξουσία ποικίλλει (η ιταλική σε αντίθεση με τη γιαπωνέζικη ήτανε σε διαρκή συναλλαγή – χρηματοδότηση με εκπροσώπους της κυβέρνησης). Η παρανομία ως πράξη αποκομμένη από μια συνοχή συνειδητών γεγονότων, δεν αποτελεί κίνδυνο για τα θεμέλια της ασφαλούς κοινωνίας. Το πρόβλημα παρουσιάζεται όταν η παρανομία γίνεται ιδεολογία. Παράνομες πράξεις έχουν κάνει όλοι ανεξαιρέτως. Από παράνομο παρκάρισμα ως τα αυθαίρετα, από το κλέψιμο μιας μπλούζας ως την ψευδή φορολογική δήλωση. Γι' αυτό και η παρανομία βέβαια δε σημαίνει ότι έχει απαραίτητα

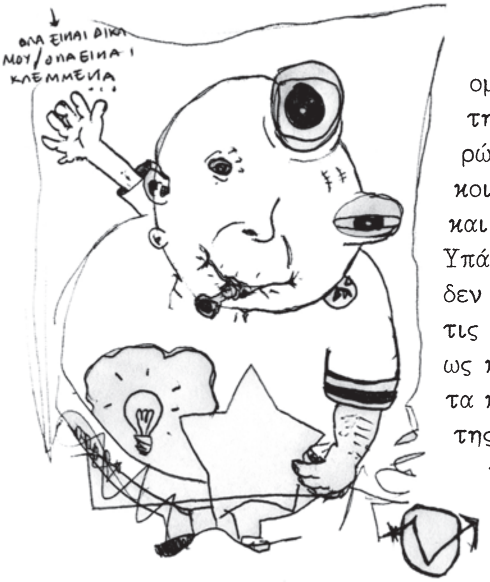

και αντιεξουσιαστικά χαρακτηριστικά. Π.χ. α): στη διάρκεια των ολυμπιακών αγώνων του 1896 στην αθήνα, η αστυνομία γνωρίζοντας την ανεπάρκειά της και ανήσυχη για τη συρροή λωποδυτών που θα είχαν στόχο τους επισκέπτες, κάλεσε τους κακοποιούς και επικαλούμενη τη φιλοπατρία τους ζήτησε εκεχειρία, για να αποφευχθεί ο κίνδυνος του διεθνούς ρεζιλέματος της χώρας. Τότε οι λωποδύτες, υπό τα βλέμματα της αστυνομίας, συνεδρίασαν στην πνύκα και αποφάσισαν όχι μόνο να μην ενοχλήσουν τους ξένους επισήμους και τους αθλητές, αλλά ακόμα να περιφρουρήσουν την τάξη από τους αιγύπτιους και τους τούρκους συναδέλφους τους! Έτσι οι αρχές ησύχασαν, αφού οι λωποδύτες τήρησαν τις υποσχέσεις τους. Παρ. β): τα μεσάνυχτα της 10/4/1924, τρεις μόλις μέρες πριν απ' το δημοψήφισμα για το πολιτειακό (ψήφος εμπιστοσύνης για τον σχηματισμό κυβέρνησης), κοντά στο χωριό δοξαρά – μεταξύ λαρίσης και δομοκού – οι ληστές του τρένου, συμβούλευαν τα εμβρόντητα θύματά τους να ψηφίσουν «αβασίλευτη» ώστε να δοθεί και σ' αυτούς αμνηστία.

Πολλοί είναι εκείνοι που συνειδητά παρανομούν εις βάρος του κράτους, με μόνο σκοπό το προσωπικό συμφέρον, χρησιμοποιώντας και αυτοί παρόμοιες τακτικές εκμετάλλευσης και συμπεριφοράς με αυτές του κράτους. Από τα αρχαία χρόνια ακόμα, η ιστορία της παρανομίας ήταν κάτι που δελέαζε για ξεχωριστούς λόγους διάφορους τυχοδιώκτες. Ολόκληρες αυτοκρατορίες είχαν δημιουργηθεί ή καταστραφεί από τους κουρσάρους, ανάλογα με τα συμφέροντα των εκάστοτε δυνατότερων αφεντικών. Παράλληλα όμως, παρουσιάζονται και ποινικοί με ανταγωνιστικά χαρακτηριστικά που προσπαθούν με βίαιο ή μη τρόπο να διεκδικήσουν ό,τι τους έχει αφαιρέσει, η άρχουσα τάξη. Άνθρωποι που δεν αγωνίζονται απαραίτητα για ένα καλύτερο αύριο, αλλά ωθούμενοι από την οργή και την πληγωμένη ηθική τους, ξεκινάνε ένα είδος ποινικού και αυτόνομου αγώνα. Είναι οι άνθρωποι οι οποίοι εκλαμβάνουν τις υπάρχουσες συνθήκες διαβίωσης ως μια βίαιη μορφή εκμετάλλευσης, κλεψίματος και ταπείνωσης εις βάρος τους. Εδώ δηλαδή χαρακτηρίζεται ως βία, ο τρόπος με τον οποίο ο ηγεμόνας ή αργότερα το κράτος καταληστεύει και δυναστεύει τους υπηκόους ή τους πολίτες του, απειλώντας τους με καταστολή σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους. Π.χ. : ελλάδα 1920 – 1930. Από την μία ήτανε ο φοροεισπράκτορας ο οποίος βασάνιζε κυριολεκτικά τους πενόμενους της υπαίθρου και απ' την άλλη ήταν ο χωροφύλακας ο οποίος όταν πήγαινε σ' ένα σπίτι έπρεπε να φάει ακόμα και την μοναδική κότα και αν δεν υπήρχε κότα έπρεπε να του φτιάξουν πίτα. Έτσι έμεινε το σύνθημα «κότα – πίτα». Άλλοι ποινικοί λειτουργούν μεμονωμένα, χωρίς πολιτικό αντίκτυπο, καθαρά για λόγους επιβίωσης και άλλοι

ομαδοποιούνται προσπαθώντας να οργανώσουν την αντίστασή τους και ορισμένες φορές αποπειρώνται και τη δημιουργία δικών τους αυτόνομων κοινωνιών (πχ. οι πειρατές του πλοίαρχου μισσόν και της αποικίας λιμπερτάτια στην μαδαγασκάρη). Υπάρχουν και οι παραβατικές συμπεριφορές που δεν έχουν συνειδητό χαρακτήρα, είναι άσχετες με τις αιτίες που προκαλεί η ταξική ανισότητα και ως κίνητρα έχουν τη διασκέδαση, τη διασημότητα και τα συναισθήματα που προκαλεί η γοητεία της παρανομίας και του επικίνδυνου, όπως στην περίπτωση παιδιών πλουσίων οικογενειών που προβαίνουν σε αξιόποινες πράξεις στιγματίζοντας έτσι τ' όνομα και την καριέρα που τους περιμένει (π.χ. κ. βουτσάς – νόμος 4.000). Όπως επίσης υπάρχουν και παραδείγματα που καθαρά ποινικοί εξελίχθηκαν σε συνειδητοποιημένους αντάρτες πόλεων (π.χ. κ. πρέκας).

Ακόμα όμως και οι ηθικοί, συνειδητά παράνομοι με ξεκάθαρη την έννοια της αλληλεγγύης στη ζωή τους, εκτός από λίγα παραδείγματα (π.χ. τεμπερεκίδης), δεν έχουν επιδιώξει, να πάρει η στάση τους τη μορφή ενός κοινωνικού αγώνα με κάποια συνέχεια. (Γι' αυτό και το κράτος όταν θέλει να αφοπλίσει έναν κοινωνικό αγώνα, τον χαρακτηρίζει παράνομο-δηλ. ότι εκφράζει μια μειοψηφία, προσπαθώντας να τον περιθωριοποιήσει).

Η παράνομη δράση παρουσιάζεται σαν μια ιστορία που χωρίζει την κοινωνία σε πρωταγωνιστές και θεατές. Εδώ είναι καλό να γίνει αναφορά στην ψυχολογία των ανθρώπων που έχουν διαλέξει να παίζουν το ρόλο του θεατή.

Το σύνολο των ανθρώπων που απαρτίζουν μια κοινωνία έχουν αποδεχτεί τον ρόλο του καταναλωτή που τα ιδανικά τους περιστρέφονται γύρω από την καριέρα και τα αγαθά τους, απαγορεύοντας την είσοδο στον «κόσμο» τους σε οτιδήποτε αμφισβητεί αυτή την συνθήκη μεταξύ ηθικής σκλαβιάς και υλικής επιβίωσης. Αυτοί είναι και οι άνθρωποι που μιλάνε για περισσότερη ασφάλεια και παρακαλούν για τον εκσυγχρονισμό του τρόπου της διαφύλαξης των περιουσιών τους. Όλη η ζωή τους είναι μια δεδομένη ρουτίνα εξοικείωσης με την μιζέρια, που τους διασφαλίζει μια ήσυχη και ασφαλή ζωή, μακριά από τους κινδύνους της αβεβαιότητας και της αμφισβήτησης αυτού του φαύλου κύκλου της υποταγής. Έξω από αυτόν τον θεσμό υπάρχει το άγνωστο, ο φόβος, το σκοτάδι και η ανασφάλεια. Και ακριβώς αυτές τις καριέρες, αυτά τα πιστεύω και αυτές τις ανάγκες χρησιμοποιεί ο κατασταλτικός μηχανισμός για να μεγαλώνει και να εξοπλίζει τα μέτρα ασφάλειας, παρακολούθησης, σύλληψης και φακελώματος των υπηκόων του.

Οι θεατές λοιπόν, παρακολουθούν τις ιστορίες αυτές με δυο διαφορετικούς τρόπους. Κάποιοι από αυτούς μισούν τους παράνομους ακριβώς επειδή φοβούνται για τη διαφύλαξη αυτών που οι ίδιοι αποκαλούν «αξιών» τους. Αλλά επίσης τους μισούν και επειδή οι παράνομοι έχουν βρει το θάρρος να αμφισβητήσουν όλα αυτά

που για τους ίδιους τους «βολεμένους» είναι το νόημα της ζωής. Κάποιοι άλλοι, βλέποντας ένα χαμένο κομμάτι του εαυτού τους σε αυτούς, τους αναγνωρίζουν ως ήρωες, προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να αποκαταστήσουν την χαμένη τους συνείδηση, αλλά πάντα από την ασφαλή θέση του θεατή.

Τα media και το hollywood ασχολούνται με το θέμα της παρανομίας με έναν πιθανά ρομαντικό, εσκεμμένα ανιστόρητο και προπαγανδιστικό τρόπο. «Ο κινηματογράφος είναι το πιο δυνατό όπλο» είχε πει ο δικτάτορας μ. μουσολίνι, χρηματοδοτώντας την τσινετσιτά. Αντίστοιχη προπαγάνδα παραπληροφόρησης – πλύσης εγκεφάλου είχαν κάνει και οι χίτλερ / στάλιν καθώς και το κανάλι της κυβέρνησης vichy στην κατεχόμενη γαλλία. Κατασκευή ψευδών ειδήσεων με εικονικά σκηνικά, χρηματοδότηση προπαγανδιστικών επίκαιρων ή ταινιών. Η χρησιμότητα αυτή και ειδικά της τηλεόρασης που είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθούν όλοι οι πολίτες στο σπίτι τους, υιοθετήθηκε σταδιακά από πολλές κυβερνήσεις νεοφιλελεύθερες, δικτατορικές, μουσουλμανικές. Στη συνέχεια πέρασε στα χέρια των αδίστακτων μεγαλοεφοπλιστών ως κομμάτι των επενδύσεών τους που προκειμένου ν' ανεβάσουν την ακροαματικότητά τους (άρα τα κέρδη τους) στήνουν τρομολάγνα δελτία ειδήσεων παρουσιάζοντας καθημερινές ιστορίες πόνου και φρίκης με προσεγμένη μουσική επένδυση, πιέζοντας το θεατή να ταυτιστεί με το θύμα και κάνοντάς τον εύκολο αποδέκτη. Σ' αυτή την προσπάθεια να καλλιεργήσουν συνειδήσεις αποκόπτουν αλήθειες – γεγονότα απ' την ενημέρωση – παρουσίαση ή αποκρύπτουν τους λόγους που οδήγησαν πιθανά σ' αυτές τις πράξεις αντεκδίκησης. Ακόμα και αν κάποιες ελάχιστες φορές επιχειρείται μια πρόχειρη προσέγγιση, αυτό γίνεται για να δημιουργήσει κι άλλα ερωτηματικά κι όχι για να δώσει απαντήσεις. Οι ιστορίες (media - cinema) εξελίσσονται σύμφωνα με τις διαθέσεις των δημιουργών / παραγωγών κι όχι με την πραγματικότητα. Πρώτον, γιατί η πραγματικότητα μπορεί να θίγει πρόσωπα, καταστάσεις κι αξίες που επικρατούν ακόμα και σήμερα (π.χ. σορίν ματέι) και δεύτερον, ο μοναδικός λόγος που φτιάχνεται μια τέτοια «ειδική» ταινία είναι το κέρδος.

Μην ξεχνάμε ότι η δύση καταχτήθηκε μέσα απ' το hollywood. Οι γοητευτικοί κινηματογραφικοί φονιάδες/ βιαστές είναι αυτοί που απενοχοποίησαν τον εποικισμό.(αμ. γουέστερν, αγγλ. αποικιοκρατικές ταινίες, πόλεμος βιετνάμ κ.α.) Η ανακατασκευή βιογραφικών ιστοριών σύμφωνα με τα οικονομικά στάνταρ της εποχής, είναι πλέον επιστήμη (π.χ. σπάρτακος, jesse james, jeronimo, e. zapata, bonnie & clyde, η συμμορία του ned kelly, "ο στρατηγός" του john burman). Εξάλλου το σύστημα παραγωγής, διακίνησης και εκμετάλλευσης των ταινιών κάνει την

αφήγηση να λειτουργεί καθαρά καταναλωτικά και ακίνδυνα. Στην πραγματικότητα ο ποινικός ανταγωνισμός εξελίσσεται ανάμεσα στους μπάτσους και τους παρανόμους και καταλήγει να είναι ένα είδος βεντέτας, που σχεδόν όλες τις φορές κερδίζουν οι μπάτσοι (π.χ. γιαγκούλας, βενάρδος, κοεμτζής, ρωχάμης, παλαιοκώστας...). Και φυσικά για να κερδίσουν χρησιμοποιούν αθέμιτα μέσα (εκβιασμοί, σκευωρίες, βασανιστήρια...) καθότι ο σκοπός αγιάζει τα μέσα. Ακόμα κι αν η βεντέτα αυτή καταλήξει σε εν ψυχρώ δολοφονία. Είναι γνωστός ο ζήλος των αστυνομικών να εκπληρώσουν το χρέος της προστασίας προς τους νομοταγείς πολίτες, που πληρώνουν γι' αυτό. Κάθε χρόνος έχει και τα «κατά λάθος αθώα» θύματα (Π.χ.1994: θ.γιάκας, μοσχάτο/ 1996: α.κεραμιδάς, 25 χρ, νίκαια και τ. μουράτης, λειβαδιά/ 1997: η.μεξής, 26χρ, νίκαια/ 1998: α.τζελάλ, 29χρ, θεσσσαλονίκη και σ.ματέι, νοσοκομείο φυλακών κορυδαλλού και μ.μπουλάτοβιτς, 17χρ, θεσσαλονίκη/ 1999: γ.μιγκίπης, 23χρ, θεσσαλονίκη/ 2000: ν.λεωνίδης, 18χρ, θεσσαλονίκη και θ.βασιλόπουλος, 24χρ., ασπρόπυργος και β.ιόν, 26χρ, πλ.βάθης και ν.γκορέα, πετρούπολη/ 2001: μ.χριστόπουλος, 21χρ, ζεφύρι αττικής και σ.σελνίκου, 20χρ, πλ.αμερικής/ 2002: α.λιμούρας, 23χρ, αθήνα/ 2003: η.μαραγκάκης, 22χρ, ηράκλειο).

«Η σκληρή διαπίστωση είναι ότι η κατέχοντες την κρατική και τις επιμέρους εξουσίες ούτε χιούμορ διαθέτουν, ούτε ξέρουν να χάνουν αφού η όποια ηθική τους διαβρώνεται απ' αυτή την άσκηση εξουσίας που γίνεται αυτοσκοπός» (από το βιβλίο του κ.σαμαρά «καταζητείται»).

Για το τέλος είναι καλό να αναφερθούμε στη φιλοσοφία του δρόμου. Αν αποδεχτούμε ότι ο δρόμος εκεί έξω είναι η καλύτερη αναπαράσταση της κάθε κοινωνίας τότε συμφωνούμε και πως ο δρόμος είναι το καλύτερο σχολείο. Εκεί έξω τα βράδια παίζονται οι πιο αληθινές ιστορίες και μέσα σε αυτά τα στενά φτιάχνονται οι αληθινές συνθήκες διαβίωσης. Αυτές οι σχέσεις είναι το φροντιστήριο της τσιμεντένιας ζούγκλας των μητροπόλεων. Και αυτές οι ιστορίες αποτελούνε τα αληθινά σενάρια της καθημερινής ζωής μας, που μέσα τους δεν υπάρχουν ήρωες, αλλά πρωταγωνιστές και θεατές.

Το παράδειγμα της παρανομίας είναι πολυεθνικό και διαχρονικό. Είναι ένα σημαντικό και αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνίας, που εξακολουθεί να παίζει ρόλο στις συνειδήσεις για την δημιουργία αντιπαλότητας καταστάσεων και μιας μορφής ανταγωνισμού με την εξουσία.΄Εχει αφήσει το στίγμα του στην ιστορία, έχει μελοποιηθεί και μελοποιήσει από μόνο του την απλή, καθολική και σκληρή καθημερινότητά του ως επιλέξιμη ή εκβιαστική εκδοχή.

...AND LAW WON

STRAIGHT TO HELL

Κατά την περίοδο της φεουδαρχίας (μέχρι τον 17ο αιώνα περίπου) υπήρχαν οι κολίγοι, οι οποίοι καλλιεργούσαν τα κτήματα των αριστοκρατών και ζούσαν μέσα στην ανέχεια μιας και το μεγαλύτερο μέρος παραγωγής πήγαινε στους ιδιοκτήτες. Στον 17ο αιώνα στη δυτική ευρώπη, αναδύεται η αστική τάξη, η οποία εκτός απ' την οικονομική δύναμη που αποκτά, διεκδικεί και την πολιτική εξουσία την οποία αργά ή γρήγορα κατακτά. Οι ίδιες συνθήκες επικρατούν σ' όλη την ευρώπη.

Για την καπιταλιστική ανάπτυξη το πρώτο βήμα που χρειάζεται να γίνει είναι η πρωτογενής συσσώρευση κεφαλαίου για την εκπλήρωση της οποίας απαιτούνται: μηχανήματα, πρώτες ύλες, εργατικό δυναμικό.

Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η αγγλία γύρω στο 1600. Τα πρώτα βιομηχανικά κέντρα στην αγγλία χρειάζονταν εργατικά χέρια. Γι' αυτό έκαναν τη διαβίωση στον αγρό αδύνατη ανεβάζοντας τους φόρους ή κάνοντας βίαιη αποψίλωση καλλιεργήσιμων εκτάσεων και μετατροπή τους σε βοσκότοπους ή κυνηγότοπους με κυβερνητικές αποφάσεις. Τεράστιες εκτάσεις της σκωτίας, που ήταν εξαιρετικά γόνιμα λιβάδια, αποκλείστηκαν από κάθε καλλιέργεια και βελτίωση και διατέθηκαν αποκλειστικά για τη διασκέδαση μιας χούφτας κυνηγών, που περνούσαν εκεί έναν μήνα το χρόνο. Αυτοί οι άνθρωποι που τόσο ξαφνικά αποσπάστηκαν απ' τις κανονικές συνθήκες της ζωής τους, δεν μπορούσαν να συνηθίσουν τόσο γρήγορα στην πειθαρχία της νέας κοινωνικής τάξης. Κουβαλούσαν τις συνήθειες και τον τρόπο ζωής μαζί τους στις πόλεις όπου εγκαταστάθηκαν που δεν είχε καμία σχέση με την καθημερινότητά τους. Στοιβάζονταν σε φτωχογειτονιές μέσα σε σπίτια όπου δεν τηρούνταν ούτε οι στοιχειώδεις κανόνες υγιεινής. Ταυτόχρονα, ακόμα και γι' αυτούς που κατάφερναν να εξασφαλίσουν ένα σχετικά καλό εισόδημα, έπρεπε μ' αυτό ν' αγοράσουν τ' αγαθά (προϊόντα) που μέχρι τότε εξασφάλιζαν από τη δική τους αγροτική εργασία. 16 ώρες εργασίας με μισθό της πείνας για την παραγωγή κεφαλαίου.

«Εκεί μέσα: Η αυγή δεν έχει καλά προβάλει, όταν ο άντρας και η γυναίκα εγκαταλείπουν βιαστικά το στενό και φτωχικό σπιτικό τους, για να υπακούσουν στο κάλεσμα της σειρήνας του εργοστασίου. Κανείς τους δεν είναι ακόμη εξοικειωμένος με τον αμείλικτο ρυθμό της μηχανής. Δεν ξέρουν καν να διαβάζουν την ώρα. Το εργασιακό σύστημα υιοθετεί τον κατακερματισμό της εργασίας σε εξειδικευμένα στάδια παραγωγής, το καθένα από τα οποία πρέπει να ολοκληρωθεί σε καθορισμένα χρονικά πλαίσια. Η καινοτομία αυτή αναστατώνει τους εργαζόμενους, συνηθισμένους να ολοκληρώνουν μια δουλειά με το δικό τους ρυθμό. Το νέο σύστημα εξαλείφει τις ποιοτικές διαφορές της εργασίας. Ο εργάτης αδυνατεί να επέμβει στο

σύνολο της παραγωγικής διαδικασίας, ούτε πάλι συμβάλλει σε αυτήν υπό δημιουργική έννοια. Στην καλύτερη περίπτωση καταντά εξάρτημα μιας μηχανής, στη χειρότερη μετατρέπεται κι αυτός σε μηχανή.

Εκεί έξω: Ενώ οι περιφερόμενοι νομάδες αγρότες έκλεβαν ξύλα για τη φωτιά τους, ορισμένοι απ' τους φτωχούς επωφελούνταν από το σκοτάδι για να κόψουν κάποιο σφεντάμι από το κτήμα του άρχοντα. Ο άρχοντας ήταν ανελέητος. Η γυναίκα του, γνωστή ως Δέσποινα, έδινε λακωνικές οδηγίες στο διαχειριστή: «πρέπει να κάνεις κάποιες συχνές περιπολίες τη νύχτα κι αν τύχει να δεις κάποιον απ' αυτούς τους άθλιους, μη διστάσεις: ρίξε του.Έχεις το δικαίωμα να το κάνεις.»

Δημιουργείται, λοιπόν, με τη βία μια μάζα περιπλανώμενων κι άρρωστων ζητιάνων, αλητών και ληστών. Η νομοθεσία τους αντιμετώπιζε σαν εκούσιους εγκληματίες, θεωρώντας δοσμένο ότι το να συνεχίσουν να εργάζονται όπως στο παρελθόν εξαρτιόταν απ' την καλή τους θέληση, σα να μην είχε επέλθει καμιά αλλαγή στις παλιές συνθήκες ζωής τους. Επιβλήθηκε ένας κατασταλτικός έλεγχος της αλητείας και επαιτείας στην αρχή στις μικρές και μεγάλες πόλεις, που λίγο αργότερα πέρασε στα χέρια της βασιλικής εξουσίας. Η νομοθεσία αυτή έλεγε:

«Στους γέρους κι ανίκανους για εργασία ζητιάνους δίνεται άδεια επαιτείας. Αντίθετα οι σωματικά γεροί αλήτες πάνω των 14 χρόνων πρέπει να μαστιγώνονται και να φυλακίζονται. Σύμφωνα με το νόμο τους δένουν πίσω από ένα κάρο και τους μαστιγώνουν ώσπου να τρέξει αίμα απ' το κορμί τους κι έπειτα τους βάζουν να ορκιστούν ότι θα επιστρέψουν είτε στον τόπο που γεννήθηκαν ή εκεί που κατοικούσαν τα τελευταία 3 χρόνια για να ξαναπιάσουν δουλειά. Όταν συλληφθεί κανείς για δεύτερη φορά το μαστίγωμα επαναλαμβάνεται και του κόβουν το μισό αυτί, σε περίπτωση όμως νέας υποτροπής θεωρείται ένοχος εσχάτης προδοσίας κι εκτελείται σαν εχθρός του κράτους, χωρίς να τον μεταλάβει παπάς. Κάθε άνθρωπος που δε θέλει να δουλεύει πρέπει να δίνεται σκλάβος στο πρόσωπο που τον κατάγγειλε για αλητεία (έτσι, αν κάποιος ήθελε να εκμεταλλευτεί ένα φουκαρά, δεν είχα παρά να τον καταγγείλει ότι αρνιέται να δουλέψει). Ο κύριος πρέπει να τρέφει αυτόν τον σκλάβο με ψωμί και νερό και κάπου – κάπου να του δίνει κανένα ελαφρό ποτό κι ό,τι περισσεύματα από κρέας κρίνει κατάλληλα.Έχει το δικαίωμα να τον εξαναγκάζει να εκτελεί οποιαδήποτε δουλειά, όσο αηδιαστική κι αν είναι, μαστιγώνοντάς και αλυσοδένοντάς τον. Αν ο σκλάβος λείψει 15 μέρες, πρέπει να καταδικαστεί σε ισόβια σκλαβιά και να του χαράξουν με πυρωμένο σίδερο στο μέτωπο ή το μάγουλο στο γράμμα S - slave / σκλάβος. Ο κύριος μπορεί να τον πουλήσει, να τον κληροδοτήσει ή να τον εκμισθώσει σε άλλους, όπως κάθε άλλο κινητό πράγμα ή ζώο. Οι σκλάβοι εκτελούνται επίσης αν επιχειρήσουν να κάνουν κάτι ενάντια στον κύριό τους. Οι ειρηνοδίκες (που όλοι τους είναι γαιοκτήμονες, εργοστασιάρχες, παπάδες κ.λ.π., περιβλημένοι με δικαστικές αρμοδιότητες) μόλις πληροφορηθούν τη δραπέτευση σκλάβων είναι υποχρεωμένοι να τους βρουν. Όταν

συλληφθεί κάποιος απ' αυτούς τους δραπέτες πρέπει να του χαράξουν στο στήθος με πυρωμένο σίδερο το γράμμα V – vagabond / περιπλανώμενος-αλήτης και να τον στείλουν στον τόπο που γεννήθηκε, όπου αλυσοδεμένος θα δουλεύει σε δημόσια έργα. Αν ο αλήτης δηλώσει ψεύτικο τόπο γεννήσεως, γίνεται, για τιμωρία, ισόβιος σκλάβος του τόπου αυτού, των κατοίκων ή της συντεχνίας του και σημαδεύεται με το S. Ο πρώτος τυχών έχει το δικαίωμα να παίρνει τα παιδιά των αλητών και να τα χρησιμοποιεί σα μαθητευόμενους, τα αγόρια μέχρι 24 χρόνων και τα κορίτσια μέχρι 20. Αν δραπετεύσουν, υποχρεώνονται ως αυτή την ηλικία να είναι σκλάβοι των μαστόρων τους, που έχουν δικαίωμα να τους αλυσοδένουν, να τους μαστιγώνουν κ.λ.π. κατά βούληση. Κάθε μάστορας μπορεί να περνάει ένα σιδερένιο χαλκά στο λαιμό, στα χέρια ή στα πόδια του σκλάβου του, για να τον αναγνωρίζει πιο εύκολα και να 'ναι πιο σίγουρος ότι δε θα δραπετεύσει. Ορισμένοι φτωχοί πρέπει να χρησιμοποιούνται απ' τον τόπο ή απ' τα πρόσωπα που τους ταΐζουν, τους ποτίζουν και τους απασχολούν. Οι αδιόρθωτοι κι επικίνδυνοι αλήτες πρέπει να σημαδεύονται με πυρωμένο σίδερο στον αριστερό ώμο με το γράμμα R – rogue/επικίνδυνος αλήτης.»

Τον 18ο αιώνα, γύρω στα 1700 η ανάπτυξη του βιομηχανικού καπιταλισμού ώθησε τους εργάτες των πόλεων σε μια κουλτούρα άρνησης της εργασίας (κι όχι απαραίτητα και του καπιταλισμού) και αποθέωσης της τεμπελιάς. Ήταν δηλαδή πολύ συνηθισμένο φαινόμενο ένας εργάτης που πληρωνόταν στο τέλος της εβδομάδας το μισθό του, να μην ξαναπήγαινε στη δουλειά ώσπου να του τελειώσουν τα λεφτά του. Ακόμη, η τσαγκαροδευτέρα που σώζεται ως τις μέρες μας μόνο ως έκφραση, ήταν αργία (της αγίας καθίστρας) που πρωτοκαθιερώθηκε από τους τσαγκάρηδες, ακολουθήθηκε κι απ' άλλους εργάτες κι έφτασε σε σημείο να τη σέβονται ακόμη και οι εργοδότες, ως δικαίωμα των εργαζομένων τους. Την ίδια εποχή, στην αγγλία τραγουδιούνται και τα πρώτα broadside ballands που θεωρούνται και τα πρώτα τραγούδια διαμαρτυρίας – αμφισβήτησης της εξουσίας. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο άρνησης της εργασίας, εμφανίστηκε και το φαινόμενο ανθρώπων οι οποίοι ζούσαν αλητεύοντας. Απ' την άλλη μεριά, εργοδότες, κράτος κι εκκλησία προσπαθούσαν να σπάσουν αυτήν την κουλτούρα. Οι εργοδότες προσπαθούσαν να κρατούν χαμηλά τα μεροκάματα ώστε εκτός απ' το μεγάλο κέρδος για τους ίδιους ν' αναγκάζουν τους εργάτες να πηγαίνουν καθημερινά στη δουλειά τους. Επέβαλαν πρόστιμα στους κοπανατζήδες και σ' αυτούς που αργούσαν το πρωί να προσέλθουν και προσλάμβαναν επιστάτες, ώστε να αποτρέπουν τη λούφα και το κλέψιμο του ρολογιού (συνηθισμένο φαινόμενο, εργάτες να βάζουν βαρίδια στο ρολόι για να κυλά πιο γρήγορα ο χρόνος και να σχολνούν νωρίτερα). Οι σκληροί κι απάνθρωποι νόμοι είχαν ως στόχο όχι μόνο τους αλήτες ή τους άπορους, αλλά το σύνολο της κουλτούρας, των αξιών και των ηθών που είχε η εργατική τάξη της βρετανίας σ' εκείνη τη συγκεκριμέ-

WHEREAS,
Several EVIL-MINDED PERSONS have assembled together in a riotous Manner, and DESTROYED a NUMBER of
FRAMES,
In different Parts of the Country:
THIS IS
TO GIVE NOTICE,
That any Person who will give Information of any Person or Persons thus wickedly
BREAKING THE FRAMES,
Shall, upon CONVICTION, receive
50 GUINEAS
REWARD.
And any Person who was actively engaged in RIOTING, who will impeach his Accomplices, shall, upon CONVICTION, receive the same Reward, and every Effort made to procure his Pardon.
☞ Information to be given to Messrs. COLDHAM and ENFIELD.
Nottingham, March 26, 1811.

Η επικήρυξη των λουδιτών, 50 λίρες το κεφάλι

νη περίοδο του καπιταλισμού. Ήταν μια κουλτούρα που είχε βαθιά στο κέντρο της την αμφισβήτηση της μισθωτής εργασίας και ήταν αντιπαραγωγική για το κεφάλαιο. Όσο τα περιθώρια συσσώρευσης για το κεφάλαιο στένευαν, τόσο σκλήραιναν τέτοιοι νόμοι και το αντίστροφο.

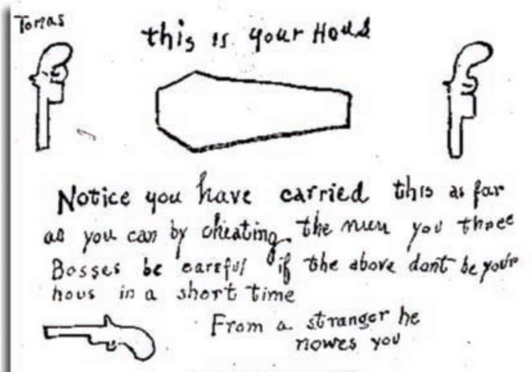
«Το 1764 η εφεύρεση της κλωστικής μηχανής «τζένη» καταφέρει καίριο πλήγμα στην παραδοσιακή υφαντουργία. Κάθε «τζένη» λειτουργεί με ένα μόνο άτομο, θέτοντας εκτός εργασίας πέντε χειριστές που εξωθούνται στην ολοκληρωτική φτώχεια. Παρά το κύμα της ανεργίας που ξεσπά, το τεχνολογικό θαύμα επιτυγχάνεται. Τα πρώτα βαμβακερά, εύχρηστα υφάσματα κατακλύζουν την αγορά. Η μηχανή δεν είναι μόνο παράγοντας αύξησης της ανεργίας. Για τους κεφαλαιούχους είναι ένα ακόμη όπλο στην καταστολή των εργατικών εξεγέρσεων. Η αυτόματη μασουρίστρα, λόγου χάρη, εισάγεται σαν μέρος της μάχης των εργοδοτών ενάντια στους κλώστες, που προσπαθούν να καλυτερεύσουν τις άθλιες συνθήκες ζωής τους. Όσο οι μηχανές βελτιώνονται, τόσο η ζωή των εργατών χειροτερεύει. Έντονη μετακίνηση παρατηρείται από τους ειδικευμένους προς τους ανειδίκευτους, ενώ υψηλά αμειβόμενοι εργάτες μεταναστεύουν προς τις τάξεις των απόρων. Η σκληρή εκβιομηχάνιση έχει νικητές και ηττημένους. Η ζωή του χειρωνάκτη στο υφαντουργείο κρέμεται από μία κλωστή. Τα πνευμόνια του γεμίζουν καθημερινά με βαμβακόσκονη, καθώς οι χώροι δε διαθέτουν εξαερισμό. Το ωράριο εργασίας του είναι αδυσώπητο. Επιπλέον οι μηχανές είναι απερίφρακτες αποτελώντας θανάσιμο κίνδυνο για τα εργαζόμενα παιδιά... Οι μηχανές καταστρέφονται από εξαγριωμένους ράπτες. Τέτοιου είδους ξεσπάσματα αποτελούν σύνηθες φαινόμενο στα πρώτα στάδια της εκβιομηχάνισης. Εργοστάσια καίγονται ή καταστρέφονται, άλλοτε πάλι εφευρέτες και μηχανολόγοι κακοποιούνται ή σκοτώνονται από τα θύματα της οικονομικής κρίσης, που βλέπουν τις ζωές τους να πετιούνται στο καλάθι των αχρήστων. Παράλληλα, οι ραχιτικοί μισθοί οδηγούν τους εργάτες σε απελπισμένους τρόπους αντίδρασης. Μερικοί το ρίχνουν στο πιοτό. Κάποιες γυναίκες στρέφονται στην πορνεία για να συμπληρώσουν το πενιχρό τους ημερομίσθιο...Στα εργοστάσια σπίρτων και υδραργύρου τα βρέφη μέσα στις μητρικές κοιλιές παραμορφώνονται από τις αναθυμιάσεις των βλαβερών αερίων...». Στην αγγλία του 1760-1780 οι αριστοκράτες ζητούσαν μικρόσωμους ανήλικους για να καθαρίζουν το μέσα μέρος των καπνοδόχων απ' τα τζάκια των σπιτιών τους. Όπως υποστήριζαν οι ίδιοι, κανένας δεν μπορούσε να κάνει καλύτερα τη δύσκολη αυτή δουλειά.

Το 1800 κομμάτια του εργατικού κινήματος συλλογικοποιούνται και μπαίνουν στην επίθεση ενάντια στα σχέδια των κεφαλαιοκρατών – ιδιοκτητών που θέλουν να φέρουν μηχανές στα εργοστάσια τους, αντικαθιστώντας έτσι το ανθρώπινο δυναμικό κι αυξάνοντας το κέρδος τους. Εμφανίζονται οι λουδίτες. Τ' όνομά τους είναι ένα συλλογικό ψευδώνυμο εξεγερμένων. Οι λουδίτες δεν έσπαγαν απλώς τις

μηχανές. Η πρακτική τους στρεφόταν ενάντια στην ανεργία που προκαλούσαν οι νέες μηχανές και ενάντια στην εντατικοποίηση της ήδη πολύωρης εργασίας τους. Προειδοποιούσαν με ανώνυμες επιστολές τον ιδιοκτήτη του υφαντουργείου που επρόκειτο να χτυπήσουν και του ζητούσαν ν' αποσύρει τις μηχανές του. Όταν αυτός δε συμμορφωνόταν, συγκεντρώνονταν οι υφαντουργοί της περιοχής σε κάποιο κοντινό χώρο, μουντζούρωναν τα πρόσωπά τους για να μην αναγνωρίζονται και εφορμούσαν με ό,τι εργαλείο ή όπλο διέθεταν. Οι εφημερίδες της εποχής δέχθηκαν εκατοντάδες προκηρύξεις του κινήματος με αποστολέα τον «Νεντ Λόυντ» αλλά οι διωκτικές αρχές δεν μπόρεσαν να εντοπίσουν κανέναν. Αδιάψευστο στοιχείο που μαρτυρά ότι οι λουδίτες δεν ήταν μια «τρομοκρατική» μειοψηφία, αλλά εξέφραζαν απόλυτα το λαϊκό πνεύμα και στηρίζονταν σε μια αδιάσπαστη λαϊκή αλληλεγγύη. Για να καταστείλει το κίνημα των λουδιτών, η κυβέρνηση του σπένσερ πέρσιβαλ κατέφυγε σε πρωτοφανή μέτρα: θέσπισε ειδικό νόμο, που τιμωρούσε το σπάσιμο των μηχανών με την ποινή του θανάτου και μετέφερε στην περιοχή των ταραχών τεράστιες στρατιωτικές δυνάμεις. Οι 14.400 στρατιώτες που στάλθηκαν στο γιορκ σ' αυτήν τη μικρή περιοχή, είναι πράγματι τεράστιο μέγεθος αν συγκριθούν με τους μόλις 8.739 άνδρες που αποτελούσαν το εκστρατευτικό σώμα του δούκα ουέλιγκτον εναντίον της γαλλίας, τέσσερα μόλις χρόνια νωρίτερα. Εφαρμόστηκαν όλες οι μέθοδοι της κρατικής τρομοκρατίας: μαζικές συλλήψεις, στημένες δίκες, εκτελέσεις με συνοπτικές διαδικασίες. Στις 16/1/1812 14 άγγλοι υφαντουργοί εκτελέστηκαν στο γιορκ με την κατηγορία ότι κατέστρεψαν τις νέες μηχανές που τους καταδίκαζαν σε ανεργία και λιμοκτονία. Ήταν η κορύφωση του κινήματος των λουδιτών: 1811 – 1813. Το κίνημά τους συνοδεύτηκε κι από άλλες μορφές δράσης, όπως η αρπαγή και η διανομή τροφίμων, που ολοκλήρωνε την πρακτική της αλληλεγγύης μέσα στις κοινότητες των υφαντουργών. Ως κίνημα εξ' ορισμού παράνομο, δεν άφησαν κανένα ολοκληρωμένο πολιτικό πρόγραμμα. Όμως τα πολυάριθμα απειλητικά γράμματα και οι προκηρύξεις του «Νεντ Λόυντ» συγκροτούν το πολιτικό πλαίσιο ενός γνήσιου κοινοτισμού με αντιεξουσιαστικές προεκτάσεις. Σε μία απ' τις τελευταίες προκηρύξεις στις 9/3/1812 γίνεται η έμμεση αναφορά στ' όνειρο μιας επανάστασης: «Ας ακολουθήσουμε το ευγενές παράδειγμα των πολιτών του παρισιού (γαλλική επανάσταση 1789), οι οποίοι δε δίστασαν μπροστά σε 30.000 στρατό και γκρέμισαν τον τύραννο».

Το 1843 στην ιρλανδία ιδρύεται η οργάνωση "the Molly Maguires". Το όνομα προήλθε από μια χήρα η οποία αφού εκδιώχθηκε βίαια από τον γαιοκτήμονά της, ξεσήκωσε βίαιες αναταραχές το 1840. Η οργάνωση πολεμούσε τους ιρλανδούς γαιοκτήμονες υπερασπιζόμενη τα δικαιώματα των κολίγων. Το 1865-1876 μετέφεραν τις δραστηριότητες ,της μυστικής οργάνωσής τους και στα ανθρακωρυχεία της αμερικής, που εργάζονταν πολλοί ιρλανδοί μετανάστες, επεκτείνοντας έτσι τη βίαια αντιπαράθεσή τους με τις εταιρείες-ιδιοκτήτες

A "COFFIN-NOTICE."

επιστολή των Mollys

1913: Οπλισμένοι ανθρακωρύχοι του κολοράντο

του 19ου αιώνα. Χρησιμοποιούσαν τη συνωμοτική βία ως εκφοβισμό απέναντι σε αφεντικά, κυβερνητικούς και ρουφιάνους, προκειμένου να αποκτήσουν καλύτερες συνθήκες εργασίας. Απειλητικά γράμματα που απεικόνιζαν πιστόλι και φέρετρο, ληστείες των εταιρικών ταμείων και χρήση όπλων και δυναμίτη, ολοκλήρωναν την πάλη τους ενάντια στο κεφάλαιο. Δρούσαν μέρα και νύχτα σε οποιοδήποτε σημείο, ιδιωτικό ή δημόσιο. Οι αποφάσεις παίρνονταν μέσα σε κλειστού κύκλου συνέλευση. Κατόπιν ακολουθούσε συνεύρεση με άφθονο ουίσκι. Οι εκτελεστές των αποφάσεών τους ήταν σύντροφοί τους από άλλα μέρη, οι οποίοι ήταν άγνωστοι στο μέρος που θα δρούσαν. Γρήγορα αντιλήφθηκαν ότι ένα νόμιμο όπλο που είχαν στα χέρια τους ήταν η καθολική ψηφοφορία, έτσι ανέπτυξαν το κίνημά τους σε μια υπολογίσιμη πολιτική δύναμη. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του schuylkill των η.π.α. που είχε 116.000 κατ. οι 5000 ήταν ιρλανδοί και οι mollys αριθμούσαν τους 500-600. Είχαν πολύ δυνατή αλληλεγγύη μεταξύ τους και πίστευαν στην ενότητα της ιρλανδικής εργατικής τάξης. Σύνθημά τους ήταν «κατεβαίνουμε στα ορυχεία γιατί όχι και στην κόλαση». Όπως στην ιρλανδία έτσι και στην αμερική, η νόμιμη εκπροσώπησή τους ήταν μέσα απ' το σωματείο «αρχαία τάξη των ιβερνίων» ή αλλιώς «τάγμα ιβερνίων» που σύνθημά τους ήταν το «φιλία , ενότητα και χριστιανική φιλανθρωπία». Το 1877 οι mollys σταμάτησαν τη δράση τους όταν το γραφείο ντέτεκτιβ πίνκερτον (που αναλάμβανε εργολαβικά την εξόντωση πολλών αμερικάνων «παρανόμων» της εποχής, όπως των jesse james και butch cassidy καθώς επίσης και την καταστολή των εργατικών αναταραχών στα τέλη του 19ου αιώνα, όπως κατά τη διάρκεια του μάη του 1886 στο σικάγο-χαρακτηριστική είναι η αναφορά σε λαϊκό τραγούδι της εποχής «...άκου τα φτωχά ορφανά που διηγούνται τη θλιμμένη τους ιστορία, ο πατέρας δολοφονήθηκε απ' τους ανθρώπους του πίνκερτον...»)κατάφερε τη διείσδυση χαφιέδων στην οργάνωση, με αποτέλεσμα να οδηγηθούν στην κρεμάλα αρκετά μέλη τους [βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/mollymaguires και ταινία "the molly maguires"(«εκεί που δε φτάνει ο ήλιος») καθώς επίσης και την ταινία "germinal" που αναφέρεται στις άθλιες συνθήκες διαβίωσης-εργασίας στα μέσα του 19ου αιώνα στη βόρεια γαλλία και στηρίζεται σε βιβλίο του εμίλ ζολά].

Αντίστοιχες δυναμικές κινητοποιήσεις έγιναν μισό αιώνα μετά στα ανθρακωρυχεία του κολοράντο, ιδιοκτησίας ροκφέλερ. Το σεπτέμβρη του 1913 ξεκίνησε απεργία στην οποία απ' τους 13.000 εργάτες συμμετείχαν οι 11.000. Ανάμεσά τους πολλοί μετανάστες καθώς και πολλοί έλληνες με πρωταγωνιστικό ρόλο. Τον απρίλη του 1914 η εργοδοσία αποφάσισε να λύσει την απεργία με τα όπλα, αφού όλες οι προσπάθειες με απεργοσπάστες και διαπραγματεύσεις είχαν φτάσει σε αδιέξοδο. Εθνοφρουροί μαζί με πράκτορες εταιριών πυροβόλησαν με μυδραλιοβόλα και πυρπόλησαν τον καταυλισμό των απεργών. Οι απεργοί με τη σειρά τους ανταπέδωσαν τα πυρά. Οι μάχες διήρκεσαν 10 μέρες και οι ελληνικές εφημερίδες μιλούσαν για 40 νεκρούς, ανάμεσα στους οποίους πολλά καμένα γυναικόπαιδα.

Το 1870 στη γαλλία, οι εργάτες των πόλεων εξακολουθούν να εργάζονται και να ζουν σ' άθλιες συνθήκες. Οι κατοικίες είναι μικρές και ανθυγιεινές. Οι ενοικιαστές βρίσκονται στο έλεος των ιδιοκτητών. Το 1877 στο ανατολικό παρίσι εμφανίζονται επαναστατικές επιτροπές που τις απαρτίζουν αναρχικοί σύντροφοι και οι οποίες οργανώνονται σε μια συμμαχία υπέρ του μποϊκοτάζ των ενοικίων, που λίγο αργότερα αναβαπτίστηκε σε συμμαχία κατά της ιδιοκτησίας. Τα μέλη της οργανώνουν μετακομίσεις με το σχοινί (βγάζουν τα έπιπλα με σχοινιά από τα παράθυρα κάνοντας τον ελάχιστο θόρυβο). Τον οκτώβριο του 1878 η αστυνομία έχει καταγράψει 7.147 μετακομίσεις αυτού του είδους στα 20 γεωγραφικά διαμερίσματα του παρισιού.

1890: Ο νέος εργάτης δεν αντιμετωπίζεται σαν άτομο αλλά σαν μελλοντικός εργαζόμενος, ένα παραγωγικό σώμα που πρέπει να υποταχθεί στους ρυθμούς της βιομηχανικής πειθαρχίας. Αυτή η νέα μορφή εκδούλευσης προτάσει τους κανόνες της πόλης, σπάει τους δεσμούς των τοπικών ομάδων, των συνοικιών, διαχωρίζει τα φύλα. Ο νεαρός εργάτης εμφανίζεται σαν πρόσωπο εχθρικό που πρέπει να τιθασευτεί.

Στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα οι «επικίνδυνες» τάξεις ήταν μια ασαφής κατηγορία και συνδεόταν όχι μόνο με τα απειλητικά αιτήματα του εργαζόμενου λαού για καλύτερους μισθούς και καλύτερες συνθήκες ή για κάποια υποψία πολιτικής ισότητας, αλλά και με την εγκληματικότητα, το χάος και τον παροξυσμό των επιδημιών και του θανάτου, τα οποία ήταν όλα βεβαίως επακόλουθα της φτώχειας και της εξαθλίωσης. Όταν ο εργάτης είναι στη δουλειά, ανήκει στις κατώτερες τάξεις και είναι συνεχώς υπό επιτήρηση. Όταν δε δουλεύει είναι εκτός νόμου, αλήτης, άνθρωπος χωρίς δικαιώματα, παρίας της κοινωνίας, ανέστιος, με την πλήρη σημασία του όρου. Ξαναγυρίσαμε λοιπόν στις παλιές καλές μέρες του μεσαίωνα όταν οι δρόμοι ήταν σκοτεινοί και έρημοι. Το σκοτάδι και η υγρασία είναι οι κύριες αιτίες για διάφορες ασθένειες και παθήσεις. Ο φόβος είναι τρομερός και αξεπέραστος. Εκμετάλλευση , βρωμιά και φτώχεια.

Ο 19ος αιώνας γνώρισε τη δημιουργία μιας παγκόσμιας και σε μεγάλο βαθμό διεθνούς εργατικής τάξης. Μόνο στην ευρώπη ο αριθμός των προλεταρίων διπλασιάστηκε και ανήλθε σε διακόσια εκατομμύρια περίπου. Στις αρχές της δεκαετίας του1880 το σικάγο ήταν η πιο ριζοσπαστική πόλη στις η.π.α. και το εργατικό κίνημά του ήταν ένας συνασπισμός σοσιαλιστών, αναρχικών και συνδικαλιστών. Στις η.π.α. οι απεργίες που πραγματοποιήθηκαν το 1886 ήταν τριπλάσιες σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη χρονιά μεταξύ 1881-1884. Με την επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών στα μέσα της δεκαετίας του 1880, οι πενόμενοι και συχνά άνεργοι επαναστάτες περιήλθαν σε κατάσταση επιταχυνόμενης υλικής εξαθλίωσης η οποία εντάθηκε στο σικάγο λόγω της τοπικής αστυνομίας που φημίζονταν δικαιολογημένα ότι ήταν αδίστακτη όσον αφορά την καταστολή. Οι πάμπτωχοι εργάτες έρχονταν αντιμέτωποι με ισχυρά αφεντικά που στηρίζονταν στο κράτος. Οι αναρχοκομμουνιστικές εφημερίδες ξεσπούσαν σε εκδικητική οργή. Πωλούνταν εκατοντάδες χιλιάδες φυλλάδια, βιβλία και μπροσούρες με δημοφιλέστερο το έντυπο «To tramps, the unemployed, the disinherited and miserable» (προς τους αλήτες, τους άνεργους, τους απόκληρους και εξαθλιωμένους). Ο επίσημος τύπος κατηγορούσε τους σοσιαλιστές ως πόρνες, αποκρουστικούς οχλοκράτες,

έκφυλους που αναζητούσαν θύματα, ακαλλιέργητα καθάρματα και αποβράσματα των φτωχοσυνοικιών(πόρνες, πρεζάκηδες, πανκς, αναρχικοί, σκέψου όμως πως τους έφτιαξες εσύ: κοινωνικά υποπροϊόντα - γενιά του χάους). Οι επικίνδυνες τάξεις οι οποίες εξαρχής αντιμετωπίζονταν ως εγκληματικές, είχαν δαιμονοποιηθεί ήδη από την καθωσπρέπει κοινωνία. Μέσα από τη νύχτα είχαν γεννηθεί ολοφάνερες ταξικές αμφισβητήσεις των θεσμοποιημένων εξουσιών της ημέρας.

Τον μάρτιο του 1907 οι βυρσοδέψες του gentilly συνασπίζονται εναντίον ενός νεου κανονισμού· μέχρι τότε, "άρχιζαν την εβδομάδα τους ή τη μέρα τους όποτε τους άρεσε, έφερναν ποτά στο εργοστάσιο και έπαιζαν χαρτιά όταν έκαναν κέφι χωρίς να ανέχονται την παραμικρή παρατήρηση". Τον απρίλιο της ίδιας χρονιάς, οι καρφοποιοί του revin (ardenes) εξεγείρονται εναντίον ενός κανονισμού που ορίζει την αυστηρή ενοποίηση των ωραρίων για τα 18 εργοστάσια της περιοχής και απαγορεύει στους εργάτες να πηγαινοέρχονται όπως το συνήθιζαν. "Ο καθένας, όταν θεωρούσε το έργο του τελειωμένο και όταν άξιζε μίαν ανάπαυλα, μετακινιόταν από εργαστήριο σε εργαστήριο και μπορούσε να πάει στο καφενείο ή να επισκευτεί άλλες επιχειρήσεις". Κατεβαίνουν σε απεργία επί 133 μέρες για να διατηρήσουν τον έλεγχο των απολύσεων και το δικαίωμα στην "αναψυχή".

Στον καπιταλιστικό κόσμο εμφανίζεται μια μεγάλη οικονομική κρίση. Ξεσπούν επαναστάσεις και εξεγέρσεις σ' όλη την ευρώπη απ' τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα, δηλαδή τους καταπιεσμένους εργάτες που ζούσαν μέσα στην εξαθλίωση,οι οποίες όμως ηττούνται όλες. Παρόλα αυτά καταφέρνουν να κερδίσουν καλύτερες συνθήκες εκμετάλλευσης. Αντίστοιχη πρωτογενής συσσώρευση κεφαλαίου μ' αυτή της αγγλίας του 17ου αιώνα έγινε και στη ρωσία τον 20ο αιώνα γύρω στα 1920, μέσα στα πλαίσια του «σοσιαλισμού» επί στάλιν. Δηλαδή βίαιη καταστροφή της μικρής αγροτικής παραγωγής: υποχρεωτική συμμετοχή των αγροτών στα kolhoz (μεγάλοι αγροτικοί κρατικοί «συνεταιρισμοί») και αντίστοιχη μετακίνηση του αγροπληθυσμού στ' αστικά κέντρα για την αναγκαστική προλεταριοποίηση του. Η εργασία αποτελούσε το βασικό μοχλό της χειραγώγησης των μαζών – αγροτών και προλεταριάτου, με ιδεολογική κάλυψη.

Αξιόλογη είναι η ταινία "bound for glory" (αναζητώντας τη δόξα) που αφηγείται τη ζωή του woddy guthrie (συνθέτης και ερμηνευτής folk μουσικής). Περιγράφει τις τραγικές δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι φτωχοί αμερικάνοι του νότου της δεκαετίας του '30 λόγω της οικονομικής κρίσης. Ρεαλιστικές είναι οι αναφορές και οι εικόνες για τη φτώχεια, την εξαθλίωση, την περιπλάνηση, τη «σκαλομαρία», την αλητεία, τον πόλεμο ηθικής, τις συγκρούσεις με τους μπράβους των αφεντικών και τις απεργιακές κινητοποιήσεις των εργατών. Με τη μουσική υπόκρουση των τραγουδιών του που μιλάνε για τα δικαιώματα στην εργασία, για την εσωτερική μετανάστευση και την εκμετάλλευση απ' τα αφεντικά. Ο ίδιος προέτρεπε τους εργάτες σε ανυπακοή και τους παρότρυνε να γράφουν κι αυτοί τα δικά τους τραγούδια με τα μηνύματά τους, έτσι ώστε να διαδοθούν πιο γρήγορα στην υπόλοιπη εργατική τάξη που εκείνη την εποχή μαστίζονταν απ' τη φτώχεια και την ανεργία. Ο ίδιος ο woddy guthrie απαρνήθηκε την ανερχόμενη και πολλά υποσχόμενη καριέρα του για να παραμείνει συνεπής στις ιδέες του και να τραγουδάει περιπλανώμενος στα διάφορα σωματεία των η.π.α.

«ο τζόγος είναι η φύση μου, η περιπλάνηση το παιχνίδι μου,
βγάλε μου το πιο ζόρικο χαρτί σου εγώ θα κερδίσω το αναθεματισμένο αυτό παιχνίδι»

KILL THE POOR

Αλήτης=ο μη εργαζόμενος/ ζών ως επαίτης/κακοποιός/ άνθρωπος του δρόμου. Hobos = 1) homo bonus = καλός άνθρωπος 2) ho - boy = ε, αγόρι

Hobos αποκαλούσανε στην αμερική του 1890 – 1920 τους αδέκαρους, άστεγους, ζητιάνους, τζαμπατζήδες, χωρίς μέλλον αλήτες. Ο τσάρλυ τσάπλιν σύμφωνα με τις ανάγκες του τότε σινεμά, υποδύεται μια κωμική εκδοχή των αλητών αυτών. Τον βλέπεις και είναι βέβαιο πως θα γελάσεις. Όμως, πίσω από τα παράλογα καμώματά του κρύβεται μια θλίψη, μια γλυκόπικρη μελαγχολία, που κάνει το γέλιο να παγώνει. Με τα ξένα ρούχα πάνω του, που όπως και οι αυθεντικοί προμηθευότανε απ' τη ζητιανιά, τα πλυσταριά και τα σκουπίδια: φαρδύ παντελόνι, κοντό σακάκι, τρύπιο παπούτσι, μπαλωμένο πουλόβερ. Οι hobos προσπαθούσαν με διάφορους τρόπους να σβήσουν την πείνα τους και να επιβιώσουν στις τότε μεγαλουπόλεις, ανάμεσα σε πονηρά αφεντικά και μπάτσους που τα φυλούσαν. Μια απ' τις συνηθισμένες τακτικές τους ήταν να παραγγέλνουν στις ταβέρνες και κατόπιν ν' αποχωρούν ένας – ένας χωρίς να πληρώνουν. Όταν τα ζόρια της παρανομίας καθιστούσαν αδύνατη πλέον την ούτως ή άλλως προσωρινή διαμονή τους σε κάποια πόλη, την εγκαταλείπανε ταξιδεύοντας ως λαθρεπιβάτες με κάποιο τρένο. Το εγχείρημα εγκυμονούσε πολλούς κινδύνους μιας και οι φύλακες – επιστάτες γνώριζαν τις συνήθειές τους και ήτανε εξουσιοδοτημένοι για την καταστολή τους. Συνοδός ορισμένες φορές στο ταξίδι και τις εμπειρίες του δρόμου και του τραίνου, μαζί με τους περπατημένους αλήτες ήταν κάποιο ανήλικο χαμίνι (=παιδί του δρόμου) που έψαχνε κάποιον δάσκαλο για να του μάθει τα κόλπα, έτσι ώστε να καταφέρει να επιβιώσει στα πρώτα δύσκολα χρόνια του δρόμου, μαθαίνοντας απ' αυτόν τους τρόπους, τις τεχνικές, τα μυστικά και τους κινδύνους της αλητείας. Το σύνολο των συντρόφων του χρησιμοποιούσε το χαμίνι αυτό ως ξεκάρφωμα σε ορισμένες δουλειές (βλ. όλιβερ τουίστ) και αδιαφορώντας για το πραγματικό του όνομα, αν υπήρχε, το αποκαλούσαν punk (φθηνός αλήτης). Όπως οι αδέσποτοι σκύλοι έτσι και τα χαμίνια, ορισμένες φορές αναγκάζονταν να ομαδοποιηθούν για να καταφέρουν να επιβιώσουν στις αφιλόξενες μεγαλουπόλεις (βλ. ταινίες pixote "το χαμίνι του σάο πάολο", valahol europaban "κάπου στην Ευρώπη" ali zaoua, los olvidados "ξεχασμένοι απ'

από την ταινία "the kid" (το χαμίνι)

"apaches", γαλλία 1900

την κοινωνία"). Ορισμένες φορές υπήρχε και η τάση ο δάσκαλος ν' αποκτήσει ομοφυλοφιλική σχέση με τον μαθητή, τον οποίο έστελνε στη ζητιανιά και στη συνέχεια του κρατούσε τα λεφτά σαν ανταμοιβή για το φροντιστήριο που του έκανε. (Κάτι που τ' αφεντικά συνηθίζουν να κάνουν απ' την αρχαιότητα ως τις μέρες μας). Το χαμίνι σε αυτή την περίπτωση αποκαλούσαν προύσο (απ' το πρώσος). Μια άλλη ονομασία που έδιναν στους αλήτες της εποχής εκείνης ήταν "tramps"(ζητιάνος που βαδίζει αργά από την αδυναμία λόγω ασιτίας).

Την περίοδο του αμερικάνικου εποικισμού, πολλοί μοναχικοί τυχοδιώκτες (βλ. clint eastwood) περιφέρονταν στις αχανείς εκτάσεις. Τους καουμπόηδες αυτούς οι λευκοί χωριάτες αποκαλούσαν μειονεκτικά "vagrants" (περιπλανώμενοι), στιγματίζοντας έτσι την απροθυμία ορισμένων λευκών να μείνουν σε ένα μέρος να νοικοκυρευτούν και να εργαστούν για την εκμετάλλευση και τον πολιτισμό που γεννιόταν.

Μια συμμορία άγριων παλιόπαιδων από το προάστιο μπελβίλ της γαλλίας φέρει με περηφάνια απ' το 1900 το όνομα απάχης: ινδιάνος απάτσι. Στα τέλη του 19ου αιώνα η ευρώπη παρακολουθεί τη γοητεία των ινδιάνων και τη φήμη των απάτσι που πολεμούν κατά του αμερικάνικου στρατού. Οι συμμορίες των σκληρών παριζιάνων κολακεύονται με την ταύτιση αυτή. Πολύ γρήγορα ο όρος περιλαμβάνει: τον απατεώνα, τον διαρρήκτη, τον άνθρωπο που ζει στο περιθώριο της κοινωνίας, τον αλήτη των οδοφραγμάτων, τον εξαθλιωμένο που αποφεύγει να εργαστεί κανονικά. Αυτές οι νεανικές συμμορίες (τα 2/3 είναι 15 – 20 χρ.) εξεγείρονται ενάντια στη βιομηχανική πειθαρχία που επιβάλλεται στον κόσμο της εργασίας. Οι νεαροί απάχηδες που επιβιώνουν κάνοντας δουλειές του ποδαριού και μικροκλοπές, την κοπανάνε απ' το σχολείο, τριγυρίζουν στους δρόμους, μιλάνε την αργκό, κάνουν τατουάζ και γράφουν συνθήματα στους τοίχους "θανατος στα κτήνη, κάτω οι μπάτσοι". Αγαπούν την περιπλάνηση και τα κορίτσια. Μισούνε τρία πράγματα: τον αστό, τον μπάτσο, τη δουλειά. Για να ζήσουν υπάρχει η κλοπή και οι γυναίκες. Τα κορίτσια τους έχουν ελευθερία επιλογών και κινήσεων, αλλάζουν εραστή, είναι γερά ποτήρια και παθιασμένες χορεύτριες του βαλς. Ξέρουν να κρατάνε τσίλιες και τα καταφέρνουν στις συμπλοκές. Η τραγιάσκα, το κοντό μεσάτο σακάκι, το φαρδύ παντελόνι, το φουλάρι σ' έντονο χρώμα, τα μυτερά μποτίνια και τα χρυσά κουμπιά απαρτίζουν την εμφάνισή τους. Με τσαμπουκάδες και χορούς της εποχής γοητεύουν και συγχρόνως φοβίζουν την καλή κοινωνία. Μια γαλλική εφημερίδα (7/11/1910) γράφει: "Ο μόνος τρόπος για να απαλαγούμε από τους apaches και να τους επαναφέρουμε στην τάξη, συνετισμένους μιά και καλή είναι να τους μαστιγώσουμε γενναία. Ας βρούμε την ενεργητικότητα που χρειάζεται για να προσφύγουμε στην αιώνια αξία

της ποινής της μαστίγωσης και οι apaches θα εκμηδενιστούν". Οι απάχηδες κυνηγήθηκαν και καταδικάστηκαν σε καταναγκαστικά έργα στον α' παγκ. πόλεμο 1914 – 1918. Οι υπόλοιποι απλώς ξεχνιούνται.

Στην ελλάδα, τα σκληρά χρόνια μετά τη μικρασιατική μετανάστευση, χιλιάδες παιδιά έζησαν στις συνθήκες της ορφάνιας, της πείνας και της κοινωνικής εγκατάλειψης, με αποτέλεσμα να περιθωριοποιηθούν πολλά απ' αυτά. Το τραγούδι του β.παπάζογλου «το παιδί του δρόμου», που ερμήνευσε ο γ.κάβουρας το 1937, περιγράφει με γλαφυρότητα την κατάσταση αυτή.

Οι σαλταδόροι-ισσες δρούσαν τα χρόνια της γερμανικής κατοχής σε πολλές μεγάλες πόλεις της ελλάδας. Αποτελούνταν από φτωχά αγόρια και κορίτσια ηλικίας 12-25 χρ. που είχαν ομαδοποιηθεί σε μια προσπάθεια επιβίωσης εκείνα τα δύσκολα χρόνια που ο κόσμος πέθαινε στο δρόμο απ' το κρύο και την πείνα. Τακτική τους ήταν οι μικρότεροι στην ηλικία να απασχολούν τους γερμανούς φρουρούς ή οδηγούς με διάφορους τρόπους, ζητώντας τσιγάρο ή σοκολάτες, άλλοι δύο να κρατάνε τσίλιες παραδίπλα και οι υπόλοιποι να σαλτάρουν στα φορτηγά ή σε αποθήκες και κάνοντας ανθρώπινη αλυσίδα να ξεφορτώνουν αθόρυβα όσα λάφυρα μπορούσαν (κουραμάνες, λάδι, φάρμακα, καύσιμα και λάστιχα αυτοκινήτων), απ' τα οποία μια ποσότητα μοίραζαν μεταξύ τους, κάποια άλλα τα έδιναν σε ανήμπορους και τα υπόλοιπα τα «έσπρωχναν» για ανταλλαγές. Αρκετές φορές επιχειρούσαν το σάλτο στα στρατιωτικά φορτηγά το βράδυ την ώρα που αυτά κινούνταν, αφού κάποιος ή κάποια απ' αυτούς είχε κρυφτεί μέσα του. Στη συνέχεια πετούσε τα λάφυρα έξω απ' την καρότσα, προσέχοντας να μη φαίνεται απ' τους καθρέπτες του φορτηγού, καθότι οι στρατιώτες πυροβολούσαν στο ψαχνό. Παράλληλα, οι δικοί του περίμεναν είτε πεζοί σε συγκεκριμένες γωνίες, είτε με ποδήλατα πίσω απ' το φορτηγό. Οι μαυραγορίτες που έβλεπαν ανταγωνιστικά τις συμμορίες αυτών των παιδιών τις ρουφιάνευαν στους γερμανούς. Δεν ήταν λίγες οι φορές που σαλταδόροι-ισσες οδηγήθηκαν στο εκτελεστικό απόσπασμα με συνοπτικές διαδικασίες. Μετά την αποχώρηση των γερμανών, οι σαλταδόροι συνέχισαν τα σάλτα στα φορτηγά των άγγλων, που επίσης τους πυροβολούσαν απροειδοποίητα. Το '46 οι άγγλοι σκότωσαν έναν απ' τους πιο γνωστούς σαλταδόρους της θεσσαλονίκης, τον τάσο. (βλ. ελλ.ταινία «το ξυπόλητο τάγμα» και το ζεϊμπέκικο του μ.γενίτσαρη του '43 «θα σαλτάρω»).

Χ. ΦΟΡΝΤ: Ο ΔΙΚΤΑΤΟΡΑΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ο μεγαλοβιομήχανος χένρυ φορντ ήταν ο πρώτος που κατασκεύασε αυτοκίνητο για το λαό (model – T). Η ζήτηση του αυτοκινήτου αυτού αυξήθηκε και ο φορντ για να καταφέρει να ανταπεξέλθει εφάρμοσε στις επιχειρήσεις του ένα σύστημα ορθολογιστικής οργάνωσης με μηχανοποίηση της εργασίας και τυποποίηση των προϊόντων του. Σχεδίασε την πρώτη κινούμενη γραμμή συναρμολόγησης το 1913 στο μίσιγκαν των η.π.α.. Ένα σασί περνούσε μπροστά από ανθρώπους κι εξαρτήματα που ήταν σε συγκεκριμένες θέσεις. Το μοντέλο αυτό ως αλυσίδα μαζικής παραγωγής που στηριζόταν σε μαθηματικούς, εργασιακούς, κατασκευαστικούς και καταναλωτικούς υπολογισμούς, ονομάστηκε φορντισμός.

Ενώ στην αρχή η κατασκευή του αυτοκινήτου χρειαζόταν 12 1/2 ώρες, σε λίγους μήνες έπεσε στις 6 ώρες και μέσα σε ένα χρόνο στα 93 λεπτά. Το αυτοκίνητο περνούσε μπροστά απ' τη θέση των εργατών που έκαναν μια συγκεκριμένη εργασία, ξανά και ξανά, ώρα με την ώρα, μέρα με την μέρα. Αυτή η διαρκής επανάληψη σ' ανάγκαζε ν' αφήσεις απ' έξω την αξιοπρέπειά σου και την αίσθηση του εαυτού σου. Με τον καιρό γινόσουν σκλάβος αυτής της αλυσίδας, μ' αποτέλεσμα να νομίζεις ότι δουλεύεις ακόμα και στον ύπνο σου (βλ. ταινία τ. τσάπλιν: modern times). Η κίνηση προσωπικού έφερε τόσα προβλήματα που η εταιρεία προσλάβανε 1.000 άντρες για κάθε 100 θέσεις εργασίας. Η εκπαίδευσή τους στοίχιζε χρήματα. Έτσι έφτιαξε το μεροκάματο των 5 δολαρίων (5 dollars day), δηλαδή πάνω απ' το διπλό του συνηθισμένου ημερομισθίου,σε μια προσπάθεια να μονιμοποιηθούν και να έχουν τη δυνατότητα να καταναλώνουν τα εμπορεύματά του. Η αύξηση αυτή δινόταν με την προϋπόθεση ότι θα χρησιμοποιούνταν με «συνετό τρόπο». Γι' αυτό το λόγο δημιούργησε ένα σώμα επιθεωρητών κι ελεγκτών (investigators) για να ελέγχουν στις εργατικές συνοικίες ποια ήταν η συμπεριφορά τους και ιδιαίτερα με ποιον τρόπο ξοδεύαν το μισθό τους. Επίσης εξαιρούνταν οι εργάτες με προϋπηρεσία λιγότερη των 6 μηνών, οι νέοι κάτω των 21 ετών και οι γυναίκες που ο φορντ «ήλπιζε ότι θα παντρευτούν».

Το 1914 στις η.π.α. οι καπιταλιστές έλεγχαν τα πάντα μέσα στην κυβέρνηση και μέσα στη χώρα. Έφεραν τεράστιες στρατιές μεταναστών (25 εκ. μέχρι το 1914) τους οποίους έριξαν κατά μάζες μέσα στα εργοστάσια και τα ορυχεία, όπου τους εκμεταλλεύονταν μέχρι θανάτου. Χτύπησαν σκληρά τις προσπάθειες των εργατών να οργανωθούν. Τα συνδικάτα είχαν να αντιμετωπίσουν μια πρωτοφανή σε αγριότητα ταξική πάλη.

Όταν η αμερική μπήκε στον α' παγκ. πόλεμο, ο φορντ στήριξε τη χώρα του αμερική, προσφέροντας τις εγκαταστάσεις της εταιρείας στην κυβέρνηση.

Έφτιαξε ένα τεράστιο εργοστάσιο που λειτουργούσε σαν μία γιγάντια μηχανή. Έπιανε 675.000 τετρ. μέτρα και απασχολούσε 80.000 εργάτες. Μετά το τέλος του α' παγκ. Πολέμου το 1918, η μετανάστευση των ευρωπαίων στις η.π.α. μειώθηκε κατακόρυφα, δημιουργώντας έτσι πρωτοφανή ζήτηση εργασίας. Αποτέλεσμα ήταν μισό εκατομμύριο μαύροι από το νότο να φύγουν για τον βιομηχανικό βορρά. Ο χ. φορντ ξεκίνησε σταυροφορία κατά της μουσικής JAZZ, των εβραίων ,της κοντής φούστας και των φθηνών ταινιών. Απαίτησε απ΄ τους υπαλλήλους του να μάθουν χορούς της βιρτζίνια και χρηματοδότησε προγράμματα παραδοσιακού-λαϊκού χορού στα σχολεία σαν αντίδοτο. Εξέδωσε μια εφημερίδα μέσω της οποίας έκανε μια απ' τις μεγαλύτερες αντισημιτικές προπαγάνδες, κατηγορώντας ειδικά τους αμερικανοεβραίους για ανυπόληπτα στοιχεία που απομακρύνουν την αμερικάνικη κουλτούρα απ' την ελίτ των προτεσταντών, μέσω της μουσικής jazz / ragtime, που δεν είναι τίποτα άλλο από μια πλημμυρίδα αισθησιασμού, όπως τη χαρακτήριζε.

Το 1919 εξαγόρασε όλους τους μετόχους του. Αυτός, η γυναίκα του και αργότερα ο γιος του με τον οποίο ήτανε σε διαρκή διοικητική αντιπαράθεση, είναι πλέον οι μόνοι ιδιοκτήτες. Και τον αποκαλούν δικτάτορα της ford. Στα τέλη του 1920 η general motors βγάζει την chevrolet σαν απάντηση στο model - T της ford. Οι πωλήσεις πέφτουν κατακόρυφα και η ford απολύει χιλιάδες εργάτες για έξι μήνες.

Τη «μαύρη τρίτη» 29-10-1929 το κραχ του χρηματιστηρίου της wall street της νέας υόρκης καταρράκωσε την αμερικάνικη οικονομία, καταστρέφοντας το 50% της βιομηχανίας και παράγοντας 13 εκατ. ανέργους. Στην αρχή, για να ανταπεξέλθει στην ύφεση, αυξάνει το μεροκάματο και μειώνει την τιμή του αυτοκινήτου. Το 1931 όμως αναγκάζεται να διώξει τους περισσότερους εργάτες και μειώνει τον μισθό όσων κράτησε. Οι απολυμένοι μαζεύτηκαν έξω απ' το εργοστάσιο για ν' απαιτήσουν την επαναπρόσληψή τους. Η αστυνομία επιτέθηκε με πυροβόλα, ξέσπασαν μεγάλες ταραχές και 5 εργάτες δολοφονούνται. Δεν υπήρχαν νέες θέσεις εργασίας. Αργότερα έβγαλε το V – 8 και επαναπροσέλαβε έναν αριθμό εργατών.

Ο μαφιόζος τζων ντίλιγκερ του έστειλε συγχαρητήριο τηλεγράφημα: «οδηγείτε το ford που αφήνει πίσω του όλα τ' άλλα. Όλα τ' αυτοκίνητα τρώνε τη σκόνη του δικού μου...». Το 1932 ο clyde, το έτερο ήμισυ της bonnie στέλνει και αυτός γράμμα ευγνωμοσύνης για το ίδιο αυτοκίνητο V – 8. Με το οποίο κατάφερνε να ξεφεύγει απ' τους διώκτες του. Αξιόπιστο, δυνατό που μπορούσε να κινείται σε λασπωμένους χωματόδρομους, αναπτύσσοντας με την 3η ταχύτητα 144 χλμ την ώρα.

Αρκετά ευρύχωρο για να κοιμάται το ζευγάρι μέσα, ενώ οι σφαίρες από τα αυτόματα δεν μπορούσαν να το διατρήσουν. Παρόλα αυτά όμως το ζευγάρι δε στάθηκε τυχερό στην τελευταία ενέδρα που τους είχαν στήσει οι μπάτσοι, με καραμπίνες μπράουνινγκ οι οποίες διαπερνούσαν τ' αυτοκίνητο. 167 σφαίρες ρίχθηκαν συνολικά εναντίον τους, απ' τις οποίες περισσότερες από 50 σφαίρες καταμετρήθηκαν σε κάθε κορμί των δύο εραστών.

Το 1932 ο φορντ προωθούσε την επανεκλογή του χούβερ, ο οποίος όμως έχασε απ' τον ρούσβελτ. Τα εργατικά συνδικάτα της chrysler και της general motors οργανώνονται. Κάτι αντίστοιχο επιχειρείται και στη ford. Προσλαμβάνει πυγμάχους της μαφίας ως προϊστάμενους και δημιουργεί το «τμήμα εξυπηρέτησης της ford» που αποτελούνταν από μπράβους που οπλοφορούσανε και συνεργάζονταν με την αστυνομία, τους αποκαλούμενους «starmen» για να τρομοκρατούν τους εργάτες του. Όταν έπρεπε να αυξηθεί η παραγωγή, αύξαναν όλη την ταχύτητα της αλυσίδας. Αλίμονο σε όποιον έμενε πίσω. Απειλές, παρενόχληση και συνεχής παρακολούθηση απ' τον μεγάλο αδερφό που λεγόταν φορντ. Η δουλειά στη ford είχε γίνει κόλαση. Τον μάη του 1937 συνδικαλιστές είχαν πάρει άδεια για να μοιράσουν προκήρυξη στη ford. Το «τμήμα εξυπηρέτησης» τους περίμενε και τους έστειλε νοσοκομείο.

Το 1938 ο φορντ δέχεται τον «μεγάλο σταυρό» της γερμανίας. Ήταν η μεγαλύτερη τιμή που έκανε ποτέ σε ξένο (και πλούσιο) το τρίτο ράιχ.

Την 1η απρίλη του 1941 ένας εργάτης έρχεται σε έντονη αντιπαράθεση με τον επιστάτη του και φωνάζει οργισμένα και εντελώς αυθόρμητα: απεργία! Οι φωνές του βρήκαν σύμφωνους όλους τους εργάτες του ίδιου τμήματος, στο οποίο γινόταν το φινίρισμα του χάλυβα. Και χωρίς χάλυβα δεν μπορείς να φτιάξεις αυτοκίνητο. Ο φορντ ήταν ανένδοτος, μέχρι τη στιγμή που μεσολάβησε η γυναίκα του, αναγκάζοντάς τον να αναγνωρίσει το συνδικάτο των εργατών, οι οποίοι τελικά ξαναγύρισαν στα πόστα τους. Στη διάρκεια του β' παγκ. πολέμου παρήγαγε τζιπ, τανκς και αεροπλάνα. Το 1943 αναλαμβάνει ο εγγονός του την τεράστια αυτή εταιρεία, μετά το θάνατο του γιου του. Το 1947 πεθαίνει. Και το 1950 οι ραδιοτηλεοπτικές διαφημίσεις του φορντ είχαν μουσική υπόκρουση jazz.

THE DEVIL'S MUSIC

Ο πλάτωνας πίστευε ότι στην ιδανική δημοκρατία η μουσική πρέπει να είναι υπό απαγόρευση, επειδή δεν μιλούσε στη λογική των ανθρώπων αλλά στα συναισθήματα, σε ό,τι στερείτο λογικής. Υποστήριζε ότι κάποιοι ρυθμοί και μελωδίες έπρεπε ν' απαγορευτούν επειδή φοβόταν ότι θα προκαλούσαν κοινωνικό χάος (π.χ. τα lives των εκτός ελέγχου).

Στις αμερικάνικες φυτείες του νότου, ορισμένοι ιδιοκτήτες συμβούλευαν τους επιστάτες να προτρέπουν τους δούλους να δουλεύουν σε ρυθμό βήματος ως μέσο επιτάχυνσης της παραγωγής. Ο ρυθμός αυτός στην αρχή ήταν κραυγές που σταδιακά εξελίχθηκαν σε τραγούδι και αργότερα μεταφέρθηκε και στους φυλακισμένους που δούλευαν σε καταναγκαστικά έργα (άκου από τη συλλογή "potatoes" το rhythm'n'noise "berta's hammer-prison song"),κάτι αντίστοιχο υπήρχε και στις γαλέρες, όπου οι σκλάβοι κωπηλατούσαν σύμφωνα με τον ρυθμό που έδινε το τύμπανο κατόπιν εντολής του πλοίαρχου.

Η μουσική υπόκρουση των φτωχών, εκμεταλλευόμενων, χαμηλών κοινωνικά στρωμάτων στην αμερική του 1900 ήταν τα blues (θλίψη / απελπισία) και ragtime (συγκοπτώμενη μελωδία /«κουρελιασμένο μέτρο»). Τις μουσικές αυτές είχαν δημιουργήσει οι σκλάβοι ,αυτοσχεδιάζοντας στα γκέτο και τα χωράφια, τις κυριακές που τους άφηναν οι χριστιανοί – αφεντικά να διασκεδάσουν. Ήταν μια μίξη από κατάλοιπα παραδοσιακής αφρικάνικης μουσικής (ό,τι είχε καταφέρει να επιβιώσει), με επιρροές απ' τους ήχους των χορών που ακούγονταν απ' τα σαλόνια των μεγάλων σπιτιών (π.χ. πιάνο – βιολί). Παιγμένα από αυτοσχέδια μουσικά όργανα σε μια προσπάθεια – ανάγκη να μελοποιήσουν τα αισθήματά τους.

Η αμερική ήταν μια κοινωνία πλήρως διαχωρισμένη φυλετικά. Είχαν στερήσει σχεδόν κάθε δικαίωμα απ' τους μαύρους ώστε να μη θεωρούνται κανονικοί πολίτες, δεν τους είχαν απαλλάξει όμως από την υποχρέωση να κατατάσσονται στο στρατό. Μια γενιά μετά τη δουλεία, αποκλεισμένοι από πολλές θέσεις απασχόλησης και οικονομικές και κοινωνικές δυνατότητες του βαθιά ριζωμένου φυλετικού διαχωρισμού, οι αφροαμερικανοί πέρασαν γρήγορα στη μαζική ψυχαγωγία και μουσική. Το ότι αυτό το επάγγελμα βρισκόταν απλώς λίγο παραπάνω απ' το επάγγελμα της πόρνης φαινόταν απ' τις στενές διασυνδέσεις που αναπτύσσονταν μεταξύ μαύρων μουσικών και του κόσμου των πορνείων στις κακόφημες συνοικίες των αστικών κέντρων. Το blues είναι η ακριβής μαρτυρία, χωρίς φτιασίδια, της κατάστασης καταπίεσης μέσα την οποία ζει όλη η μαύρη κοινότητα στο σταυροδρόμι του 19ου και του 20ου αιώνα, παρά την κατάργηση της δουλείας. Εκτός απ' τις επίμονες αναφορές στην εργασία, στη φτώχεια, στην περιπλάνηση (π.χ. john lee hooker: hobo blues και sleepy john estes: hobo jungle, όπου ο δεύτερος περιγράφει τις εμπειρίες και τους κινδύνους της «σκαλομαρίας», ονομάζοντας τα πρόσωπα των κακών προειδοποιώντας έτσι τους επόμενους)στο χρήμα και στα διαδοχικά λιντσα-

ρίσματα (το «strange fruit»-billie holiday- ήταν ένα τραγούδι που μιλούσε για έναν κρεμασμένο μαύρο και είχε κάνει μεγάλη αίσθηση εκτός των κοινοτήτων που παιζόταν) το blues έχει και μια σεξουαλική διάσταση απελευθερωτική και πολύ άμεση στον αντίποδα του πουριτανισμού της λευκής φυλής.

Με τον καιρό το ragtime εξελίχθηκε σε μουσική φθηνών καταγωγίων και μπουρδέλων που στη συνέχεια όμως υιοθετήθηκε κι απ' τους εβραίους οι οποίοι με τη σειρά τους θέλησαν να το εκμοντερνίσουν. Το ragtime είχε γίνει η μουσική που εξόργιζε κάθε αμερικάνο πατριώτη. Το 1910 εφημερίδες δημοσιεύουν άρθρα όπου γιατροί και κοινωνιολόγοι μιλούν για τις καταστροφικές συνέπειες του ragtime. Κληρικοί, πολιτικοί και καθηγητές κάνουν διαλέξεις κατά της μουσικής αυτής. Πολλές πολιτείες θέσπισαν νόμους για την απαγόρευσή της. Τ' αντίστοιχα club θεωρούνταν παράνομα και οι χορευτές οδηγούνταν στο τμήμα. Η γενική ομοσπονδία συλλόγων γυναικών έκανε εθνική σταυροφορία εναντίον της. Η αστική τάξη των μαύρων και οι ηγέτες της εργατικής τάξης αποδοκίμαζαν την μουσική αυτή, κατηγορώντας την για την διεφθαρμένη φύση της. Η ελευθερία της μουσικής αυτής στο χορό και στην έκφραση τρόμαξε τους κοινωνικούς αναμορφωτές της εποχής και την κατηγόρησαν ότι δεν ήταν μουσική για εκλεπτυσμένη κοινωνία. Αντιπαθούσαν τον αυτοσχεδιασμό της, γιατί οι μουσικοί έπαιζαν ελεύθερα αντί ν' ακολουθούν μια παρτιτούρα, όπως γινόταν στην ευρωπαϊκή κλασσική μουσική.

«Αυτή η μουσική είναι εκφυλισμός που γυρνάει τη ζωή πίσω στη ζούγκλα, είναι εξέγερση κατά της εξουσίας. Αυτό το βρομερό νέγρικο κατασκεύασμα υποκινεί μισότρελους βαρβάρους στον αλκοολισμό και το αρρωστημένο σεξ. Η μουσική αυτή κάνει τον κόσμο να χορεύει με τρόπο που δεν είναι κόσμιος. Διεγείρει τη σεξουαλική δραστηριότητα. Τα κορμιά είναι κολλημένα μεταξύ τους λες και προσπαθεί να μπει το ένα μέσα στο άλλο. Αν βάλεις όλα αυτά τα άτομα σ' ένα δωμάτιο θα υπάρξει διασταύρωση φυλών και υποβιβασμός της εθνικής ταυτότητας.»

Το 1920 με την ποτοαπαγόρευση (16-01-1920 ως 20-02-1933)ξεκινάει καινούρια υστερία καταγγελίας, αυτή τη φορά για το αλκοόλ. Αλκοόλ και μουσική εξελίχθηκαν σε κάτι πολύ απαγορευμένο, άρα πολύ επιθυμητό και ο συνδυασμός αυτός κάνει τα μεσάνυχτα να θυμίζουν μέρα.

Η λέξη ζαζού προέρχεται απ' το τραγούδι του c.calloway zaz zuh zaz στα μέσα του 1930. Ζαζούς χαρακτήριζε ο γαλλικός τύπος το 1941 εκείνο το κομμάτι νεολαίας που άκουγε swing – jazz και δεν ήταν δεκτική στο σύνθημα της κυβέρνησης vichy «δουλειά, πατρίδα, οικογένεια» και στην «μορφωτική και ηθική ανάκαμψη» την οποία εύχεται ο στρατάρχης πετέν. Ο λαμιράν, γενικός γραμματέας της νεολαίας, περιγράφει ως εξής τον νέο που επιθυμεί το καθεστώς: «αυτός που καθαρός και με κάθε φυσική ή ηθική καθαρότητα είναι κάθε στιγμή έτοιμος να προσφέρει τις υπηρεσίες του». Το 1942 η κυβέρνηση του vichy ενορχηστρώνει μια μεγάλη αντι – ζαζού εκστρατεία στον τύπο. Όπως και στο τρίτο ράιχ που καταδιώκει άγρια τους γερμανούς ζαζού, (δες ταινία: τα παιδιά του swing) η γαλλική κυβέρνηση ασκεί μια πολιτική πάταξης.

Αυτή η μουσική κλόνισε το κατεστημένο της εποχής και θεωρήθηκε απειλή, γι' αυτό και κυνηγήθηκε πολύ μέχρι να την αποδεχτεί η κοινωνία, κάτι το οποίο επαναλήφθηκε το '55 με το rock n'roll, το '75 με το punk rock και το '95 με το gangsta rap.

Λ.ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΗΤΕΙΑΣ

Στον αριθμό 408 του ελληνικού ποινικού κώδικα περί αλητείας και επαιτείας ορίζεται: «Αλήτης: Όστις στερούμενος των μέσων συντήρησης εκ φυγοπονίας ή ένεκα ροπής προς άτακτον βίον, περιπλανάται εις την χώραν χωρίς να έχει μόνιμον κατάλυμα, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών».

Αργότερα στο άρθρο 473 του π.κ. διαμορφώθηκε η έννοια της αλητείας στα πλαίσια των γενικών διατάξεων ως εξής: "εάν με την αλητεία υπάρχει βλάβη ή κινδυνεύει έννομο υλικό, τότε μόνο διώκεται και τιμωρείται ο αλήτης".

Η υποχώρηση αυτή του νόμου δεν έγινε τυχαία. Οι αλήτες είχαν αυξηθεί στην ελλάδα του όθωνα, αλλά η αλητεία κορυφώθηκε με τους βαλκανικούς πολέμους και αναζωπυρώθηκε με την μικρασιατική καταστροφή.

Οι αιώνες της αρχαιότητας και ο ελληνορωμαϊκός πολιτισμός, εξυμνημένοι τόσο για την «ελευθερία» όσο και για τις «ιδέες» τους στηρίζονταν όπως είναι γνωστό, σ' ένα καθεστώς όπου οι δούλοι αντιπροσώπευαν περισσότερο από το μισό του πληθυσμού, ιδιαίτερα στις πόλεις και στα λιμάνια. Οι συνθήκες ζωής των δούλων ήταν απερίγραπτα άθλιες και σκληρές και συχνότατα αυτή ήταν η αιτία εξεγέρσεων. Άλλο φαινόμενο ήταν οι αποδράσεις και οι δραπετεύσεις από το καθεστώς της δουλείας, που τους εξασφάλιζε, έστω και πρόσκαιρα, ελευθερία μέσα στην κατάσταση της περιπλάνησης και της αλητείας. Στην αρχαία ελλάδα αυτοί που αποτελούσαν την αλητεία ήσαν οι δραπέτες δούλοι ή οι δούλοι από κάποια διαλυμένη επαναστατημένη ομάδα. Επίσης έχουμε στην αθήνα, μετά τον 4ο αιώνα π.χρ. τους «διάκριους» - τους απελευθερωμένους δούλους – που δεν τους επέτρεπαν, για δέκα τουλάχιστον χρόνια μετά την απελευθέρωσή τους , να ζήσουν και να κατοικήσουν ή να εργαστούν σε παραθαλάσσια πόλη. Αυτοί, ζώντας στα ορεινά της αττικής και της βοιωτίας συχνά δραπέτευαν προς την μακεδονία ή την πελοπόννησο, αλητεύοντας σ' όλη τη διάρκεια της πολύμηνης πορείας τους. Ακόμα, όπως φαίνεται και από τα κείμενα περιηγητών πολλοί ήσαν κι εκείνοι που ξέφευγαν από την ύπαιθρο της εσωτερικής ελλάδας, προς τα λιμάνια. Αυτά τα πλήθη σκλάβων, αιχμαλώτων, δούλων, προσφύγων, μεταναστών, παλιννοστούντων που αναπόφευκτα δημιουργήθηκαν στον ιστορικό βίο μιας εθνότητας όπως η ελληνική, όχι μόνο δεν αναφέρονται στο ιστορικό ελληνικό συγγραφικό σώμα, αλλά αντίθετα παραγράφονται ή προσπερνώνται σαν ανύπαρκτα.

Στην αρχαία αίγυπτο για να περιορίσουν την αλητεία που την ταύτιζαν με την φυγοπονία, καταδίκαζαν σε θάνατο τους αλήτες εκείνους που δεν μπορούσαν να αποδείξουν από ποια εργασία εξασφάλιζαν τους τρόπους της διαβίωσής τους. Στον 9ο αιώνα ο κάρολος ο μέγας, απαγόρεψε ακόμη και την ελεημοσύνη και δεν επέτρεπε ούτε στους επισκόπους να παρέχουν περίθαλψη σε φτωχούς, ασθενείς και ανάπηρους, ειδικά για τους αλήτες μπορούσε ο καθένας να τους σκοτώσει χωρίς να τιμωρηθεί.

Σε ό,τι αφορά στην ελλάδα μέχρι το 1821 υπάρχουν οι «μύθοι» που με το πέρασμα του χρόνου ανακατασκευάστηκαν, δημιουργώντας σ' έναν μελετητή μιαν αναξιοπιστία ακόμα και για αληθινά περιστατικά, όπως οι «σημειοκτηστικές» αναφορές (νοκτάς - νοκτατζιλίκ): σημάδια σκαλιστά ή ζωγραφιστά που άφηναν έξω από τις κατοικίες διαφόρων τσιφλικάδων ιδιοκτητών, προηγούμενοι τρόφιμοι, περαστικοί αλήτες για το ποιόν και την ποιότητα της παροχής εργασίας ή της οικονομικής γαλαντομίας του οικοδεσπότη, όταν ο περιπλανώμενος αλήτης ήταν αναγκασμένος να προσφύγει σε παροχή περιοδικής εργασίας προκειμένου να επιζήσει και ο σπιτούχος – τσιφλικάς να κάνει τη «δουλειά» του με «αλήτικα» εργατικά χέρια που φυσικά του στοίχιζαν πάμφθηνα.

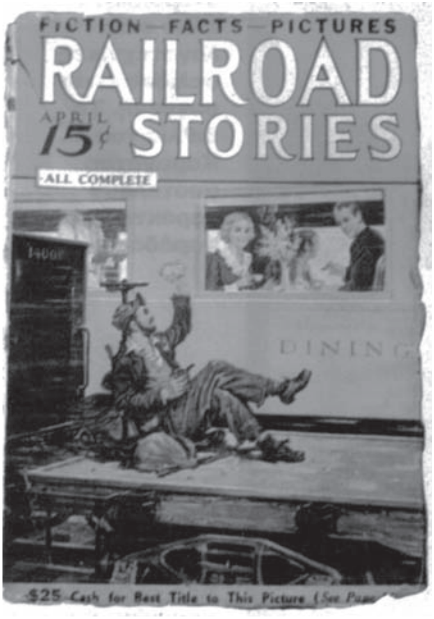
Στον φεουδαρχικό κόσμο η αλητεία δημιουργήθηκε ακόμα μια φορά από κύματα ατόμων που έμεναν απ' έξω απ' τις κοινότητες, τοπικιστικές ή εθνικές ή από άτομα «εκτός νόμου», ενώ παράλληλα υπήρχε μια εκτεταμένη περιπλάνηση, αποδεκτά διακρατική, καλλιτεχνών, προσκυνητών, μοναχών, περιπλανώμενων ιπποτών, τροβαδούρων, τσιρκολάνων, θαυματοποιών, κομπογιαννιτών γιατρών, αυτοσχέδιων τελάληδων, κ.λ.π.. Τον 15ο ως τον 17ο αιώνα η αναλογία των ανθρώπων στην ευρώπη που βρίσκονται έξω από κάθε κανονικότητα ζωής – περιπλανώμενοι ή αλητεύοντες – πλησίαζε το 15% των κατοίκων των μεγάλων πόλεων. Στο παρίσι του 1270 υπολόγιζαν ότι επί 220.000 κατοίκων, οι 50.000 αλήτευαν χωρίς να έχουν καμία απασχόληση. Την ίδια εποχή σε 6.000 εμπόρους και τεχνίτες αντιστοιχούσαν 5.000 βοηθοί. Την ίδια εικόνα παρουσίαζαν σ' αυτούς τους αιώνες το λονδίνο, το τορίνο, το μιλάνο, η μαδρίτη και η νάπολη. Εκεί οι αλήτες ήταν περίπου οκτώ φορές περισσότεροι απ' τους τεχνίτες και τους εμπόρους. Στις αχανείς εκτάσεις των η.π.α. μεταξύ του 1900 – 1905 τα 3/4 των περιστασιακών εργατών στους σιδηρόδρομους ήσαν αλήτες και απ' αυτούς πέθαναν το 1/4. Υπολογίζεται ακόμη ότι το σικάγο φιλοξενούσε τον χειμώνα του 1931 – 32 75.000 άνεργους, που πολλοί απ' αυτούς ή ήσαν αλήτες ή κατάντησαν αργότερα.

Στην ιστορία της γαλλικής επανάστασης, στα έργα του βίκτωρα ουγκώ λ.χ., αλλά και σ' ένα πλήθος γάλλων ιστορικών και συγγραφέων υπάρχουν μεγάλες σ' έκταση περιγραφές σ' εποχές μεγάλων ιστορικών και κοινωνικών γεγονότων και αλλαγών της γαλλίας, όπου αναφέρονται τεκμηριωμένα αλλά και μυθιστορηματικά φτωχοί, ζητιάνοι και αλήτες που έπαιξαν ρόλο στις επαναστάσεις και στις κοινωνικές αλλαγές.

ΤΖΑΚ ΛΟΝΤΟΝ: ΔΡΟΜΟΣ

«Στην αμερική από τη δεκαετία του 1860 και μετά ένα πλήθος εταιρίες σιδηροδρόμων καλύπτουν τη χώρα μ' ένα πυκνό δίκτυο σιδηροδρομικών γραμμών. Στην κατασκευή των γραμμών δουλεύουν πάρα πολλοί φτωχοί κι ανειδίκευτοι εργάτες που πλανιόνται από τόπο σε τόπο για να βρούνε δουλειά. Απ' τους εργάτες αυτούς, πολλοί γίνονται αλήτες, απογοητευμένοι κι αηδιασμένοι από την εκμετάλλευση που υφίστανται. Οι αμερικάνοι αλήτες είναι στην «ακμή» τους γύρω στις αρχές του αιώνα κι εξαφανίζονται στη δεκαετία του 1920. Ο λόγος της εξαφάνισής τους ήταν ότι το κράτος επιβάλλει στους αλήτες εξουθενωτικές ποινές φυλάκισης. Τότε που δεν υπήρχαν αυτοκίνητα, τα τρένα ήταν το κύριο μεταφορικό μέσο ανθρώπων κι εμπορευμάτων. Τα τρένα της εποχής καίγανε κάρβουνο και παίρνανε συχνά νερό απ' τα ντεπόζιτα νερού, τους χώρους όπου συνάζονταν οι αλήτες. Το τσουχτερό κρύο, η πείνα, οι μπάτσοι και οι μουντζούρηδες (σιδηροδρομικοί υπάλληλοι που «εκτροχίαζαν» τους τζαμπατζήδες αλήτες απ' τα εμπορικά βαγόνια που συνήθιζαν να ταξιδεύουν στη ζούλα) ήταν οι μεγάλοι εχθροί των αλητών της εποχής εκείνης. Αν εξαιρέσουμε την περίπτωση δυστυχήματος, ένας καλός αλήτης με νιάτα κι ευλυγισία μπορεί να κάνει άνετα σκαλομαρία στα τρένα παρ' όλες τις προσπάθειες των σιδηροδρομικών να τον «εκτροχιάσουν», φτάνει φυσικά να 'ναι νύχτα.

Γνώρισα τη φτώχεια από μικρός. 10 χρ. πουλούσα εφημερίδες στο δρόμο και στα 15 εργαζόμουν 15 ώρες την ημέρα σε μια κονσερβοποιία. Το 1892, 16 χρ., γνωρίζω κάτι χαμίνια στο σακραμέντο και γοητευμένος τ' ακολούθησα παίρνοντας τους δρόμους. Έγινα αλήτης γιατί είχα μέσα μου δίψα για ζωή, γιατί μες το αίμα μου είχα τη λαχτάρα της περιπέτειας που δεν μ' άφηνε να μείνω ήσυχος. Βγήκα στο δρόμο γιατί δεν μπορούσα να μείνω μακριά απ' αυτόν. Γιατί στην τσέπη μου δεν είχα παράδες για ν' αγοράσω εισιτήριο για το τρένο. Γιατί ήμουν έτσι καμωμένος ώστε το θεωρούσα αδιανόητο να δουλεύω σ' όλη μου τη ζωή στο ίδιο μέρος. Γιατί... ε, γιατί μου ήταν ευκολότερο να βγω στο δρόμο παρά να μη βγω.

Το 1894 οι η.π.α. πλήττονται από τη δεύτερη μεγάλη οικονομική κρίση τους. Στις 6 απρίλη ξεκινά από το όκλαντ της καλιφόρνιας η «βιομηχανική στρατιά» του στρατηγού τσαρλς κέλλυ. Αποτελούνταν από 2000 άνεργους και πεινασμένους (από σακραμέντο, σαν φρανσίσκο, οχάϊο...). Σκοπός ήταν να διασχίσουν όλα αυτά τα μίλια με κάθε μέσο, καταλήγοντας στην ουάσιγκτον για να πιέσουν την κυβέρνηση να τους δώσει δουλειά. Αποφασίζω ν' ακολουθήσω τη στρατιά στις 15 απρίλη, συμμετέχοντας στο δυτικό παρακλάδι, στον τελευταίο λόχο "L" της οπισθοφυλακής που είχε για γενικό αρχηγό τον τζάκομπ κόξεϋ, ο οποίος είχε αναλάβει την οργάνωση των ανέργων του οχάϊο. Στις 25/5 εγκαταλείπω το τσούρμο για να συνεχίσω την περιπλάνησή μου.

[Σημ. εκδ: 1) Όταν η πορεία έφτασε στο καπιτώλιο στην ουάσιγκτον ο σοσιαλιστής πολιτικός κόξεϋ αποπειράθηκε να διαβάσει ένα λόγο. Οι κυβερνητικοί φοβούμενοι την εξέγερση των πολυάριθμων ανέργων συνέλαβαν τον ίδιο και άλλους πρωτοστατούντες με την κατηγορία της παράνομης εισόδου στο χώρο του καπιτωλίου (πατούσαν πάνω στα γρασίδια!) . Το πλήθος των ανέργων διαλύθηκαν άπραγοι και ηττημένοι...

2) Αντίστοιχη κίνηση έγινε και 42 χρ. αργότερα στην αγγλία. Στην πόλη τζάροου της νότιας ουαλίας υπήρχε ένα απ' τα μεγαλύτερα ναυπηγεία της χώρας που εξασφάλιζε σε χιλιάδες κατοίκους δουλειά. Με το μεγάλο κραχ του 1929 αναγκάζεται να κλείσει, παρασύροντας μαζί του και δεκάδες άλλες εταιρίες που το τροφοδοτούσαν με υλικά και υπηρεσίες. Η βρετανική κυβέρνηση μάλιστα έδωσε κίνητρα στους ιδιοκτήτες του ναυπηγείου για να καταστρέφουν το παραγωγικό του τμήμα, προκειμένου να προστατευτούν απ' τον ανταγωνισμό άλλες μικρότερες ναυπηγικές μονάδες της βρετανίας. Την μέρα που οι τεράστιοι γερανοί σωριάζονταν με πάταγο στη γη, όλο το τζάροου πενθούσε. Οι δύο στους τρεις κατοίκους μένουν άνεργοι και η πόλη καταντάει η περισσότερο πληττόμενη της βρετανίας. Τα πράγματα επιδεινώθηκαν ακόμα περισσότερο όταν η βρετανική κυβέρνηση επικαλούμενη την κρίση αποφάσισε να ψαλιδίσει τις κοινωνικές δαπάνες και τα βοηθήματα στους ανέργους. Απελπισμένοι όσο ποτέ, χωρίς στήριξη από πουθενά, οι άνεργοι του τζάροου αναζητούν στις χωματερές αποφάγια για να ξεγελάσουν την πείνα των οικογενειών τους. Εγκαταλειμμένοι απ' όλους και μ' εξαντλημένη την υπομονή τους αποφασίζουν να κάνουν μια μεγάλη πορεία προς το λονδίνο για να θέσουν οι ίδιοι το πρόβλημα προς τη βουλή των κοινοτήτων. Η πορεία ξεκινάει στις 5/10/1936 κι ένα μήνα αργότερα έχοντας διασχίσει 451 χλμ φτάνει στο λονδίνο με καταρρακτώδη βροχή. Όμως κι εδώ τους γυρίζουν την πλάτη, λέγοντάς τους ότι υπό τις παρούσες συνθήκες τα αιτήματα τους είναι αδύνατο να ικανοποιηθούν. Ο πρωθυπουργός αρνείται να τους δεχθεί, ο βασιλιάς αρνείται να δεσμευθεί και η αντιπολίτευση τους προσφέρει τσάι για να ζεσταθούν (άκου το τραγούδι "jarrow woman" των angelic upstarts απ' το δίσκο "last tango in Moscow").

3) Την περίοδο 1950-1960 αρκετοί έλληνες επιχειρούσαν «σκαλομαρία» στα λεωφορεία και τα τραμ, είτε λόγω αφραγκίας είτε λόγω του αδιαχώρητου που επικρατούσε μέσα. Τα τραμ και τα παλιά λεωφορεία μέχρι τις αρχές του '80 είχαν μεταλλικά χερούλια στο πίσω μέρος -όπως και τα σκουπιδιάρικα- που χρησίμευαν για να ανεβαίνεις στην οροφή. Οι μπάτσοι είχαν εντολές να συλλαμβάνουν όσους επιδίδονταν σ' αυτό το σπορ. Το '82-'85 οι πανκς της θεσσαλονίκης επιχείρησαν την αναβίωσή του, απλώς πιάνονταν απ'τα χερούλια και κατέβαιναν στη στάση που ήθελαν, π.χ. φοιτ.λέσχη για τζάμπα φαΐ. Στην αμερική βέβαια το 1920 με τις αχανείς εκτάσεις, το να επιχειρήσεις κάτι τέτοιο στα εμπορικά τρένα εγκυμονούσε πολύ μεγαλύτερους κινδύνους και απαιτούσε πολλούς συνδυασμούς διαφορετικών πρακτικών.]

ΤΖ. ΟΡΓΟΥΕΛ

ΟΙ ΑΛΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΛΟΝΔΙΝΟ 1928

«Είχα πάει στο λονδίνο αμέτρητες φορές και ποτέ μέχρι τότε δεν είχα προσέξει έν' από τα χειρότερα πράματα αυτής της πόλης. Το γεγονός ότι πρέπει να πληρώσεις για να κάτσεις κάπου. Στο παρίσι όταν δεν έχεις χρήματα και δεν μπορείς να βρεις κανένα δημόσιο παγκάκι μπορείς να κάτσεις στο πεζοδρόμιο. Κανείς δεν ξέρει, που μπορεί να σ' οδηγήσει το να κάτσεις σ' ένα πεζοδρόμιο του λονδίνου, στη φυλακή το πιο πιθανό... Η μόνη λύση είναι να περάσεις τη νύχτα γυρνώντας στους δρόμους. Σύμφωνα με το νόμο στο λονδίνο, το βράδυ μπορείς να κάτσεις όπου θες, μα η αστυνομία σε σηκώνει αν σε πιάσουν να κοιμάσαι. Η αποβάθρα και δύο – τρεις άλλες φρικτές γωνίες είναι ειδικές εξαιρέσεις. Αυτός ο νόμος είναι λιγάκι προσβλητικός της νοημοσύνης μας.Έγινε σου λένε για να εμποδίζει τους ανθρώπους να πεθάνουν απ' το κρύο στο ύπαιθρο. Αλλά είναι φανερό πως αν κάποιος είναι άστεγος μπορεί να πεθάνει απ' το κρύο το ίδιο καλά και ξυπνητός, όσο και κοιμισμένος. Στο παρίσι δεν υπάρχει τέτοιος νόμος. Εκεί οι άνθρωποι κοιμούνται κάτω απ' τις γέφυρες του σηκουάνα, ο ένας επάνω στον άλλο. Κοιμούνται και στις καμάρες των ξώθυρων και στα παγκάκια και γύρω απ' τους εξαεριστήρες του υπογείου, ακόμη και μέσα στους σταθμούς του μετρό. Δεν τους πειράζει κανείς. Γιατί ποιος τρελός θα περνούσε τη νύχτα του στους δρόμους αν μπορούσε να κάνει διαφορετικά, κι αν θέλει να μείνει έξω μια νύχτα, τον αφήναν να κοιμηθεί όπου μπορεί κι αν μπορεί.»...

... «Το πιο σπουδαίο με την αποβάθρα είναι να πέσεις για ύπνο νωρίς. Πρέπει να 'σαι στο στέκι σου στις οχτώ, γιατί δεν υπάρχουν πολλοί πάγκοι και καμιά φορά τους βρίσκεις πιασμένους όλους. Και πρέπει να προσπαθήσεις ν' αποκοιμηθείς αμέσως. Γιατί μετά άπ' τις δυο τη νύχτα πέφτει το πολύ κρύο και θα ξυπνήσεις θες δε θες. Κι υστέρα η αστυνομία σε διώχνει στις τέσσερις έτσι κι αλλιώς. Παρόλα αυτά δεν είν' εύκολο ν' αποκοιμηθείς, μ' αυτά τα διαολεμένα τραμ πού περνάνε πάνω άπ' το κεφάλι σου όλη την ώρα, και μ' εκείνες τις φωτεινές επιγραφές σ' όλο το μάκρος του ποταμού ν' αναβοσβήνουν πάνω στα μάτια σου. Το κρύο είναι φριχτό. Όποιοι κοιμούνται κει πέρα, γενικά τυλίγουνται σ' εφημερίδες, μα κι αυτό δεν κάνει τίποτα. Είσαι του διαόλου τυχερός αν καταφέρεις και κοιμηθείς τρεις ώρες.»...

...«Η αποθήκη με τις δυο πέννες. Είναι λένε κάπως καλύτερα άπ' την αποβάθρα. Και βέβαια θα 'ναι αφού πληρώνεις δυο πέννες, και κάθεσαι σ' ένα πάγκο μαζί μ' άλλους στη σειρά. Μπροστά στον πάγκο στο ύψος του κεφαλιού είναι δεμένο ένα σκοινί και γέρνεις πάνω του καθώς κοιμάσαι. Στις πέντε το πρωί κάποιος έρχεται και λύνει απότομα το σχοινί κι όλοι σωριάζουνται καταγής.»...

...«Στο «φέρετρο», με τέσσερις πέννες τη βραδιά. Εκεί πέρα κοιμόσουν σε μια ξύλινη κασόνα και σου 'διναν ένα λεπτό μουσαμά να σκεπαστείς.Έκανε όμως κρύο και το χειρότερο άπ' όλα ήταν οι κοριοί, που καθώς ήσουνα μέσα στο κασόνι περιορισμένος, δε μπορούσες να τους γλιτώσεις.»

ΜΑΡΙΑ-ΗΛΕΚΤΡΑ
Europa